

Domoljub

Ljubljani, 16. aprila 1936

Celo 49 • Štev. 16

Kmet in izletniki

Pričenja se doba izletov. Narava se ode-
voda v pomladno krasoto, sonce kliče vsepov-
od novo življenje na dan, čisto pomladansko
zračje sveži zastale ude in oslabela pljuča.
Kako veselo zadirha kmet pomladanski zrak,
ko se prvič poda iz zatohle hiše ven na polje,
da prvo pomladansko delo! Tudi meščan se
veseli pomladi, ki pa je doma le na deželi
in ne med mestnim ozidjem. Tudi on komaj
čaka, da bi se rešil zatohle pisarne, temne
delavnice, nezdrave tovarne in prebil nekaj
ur na teden v svežem pomladnem zraku na
deželi. In tako vidimo vsako soboto in ne-
deljo po mestnih kolodvorih dolge vrste lju-
di, ki polnijo vlake, da bi se odpeljali ven na
deželo, na zrak in na odlič.

Prav je tako! Bolje je, da se gibljejo na
svežem zraku, kakor pa da bi posedali v me-
stu po gostilnah, kavarnah in kinih in za-
pravljali zdravje in denar. Tudi kmet privo-
lji meščanu tak oddih. Ljubezniv je z izlet-
niki, prijazno jih pozdravi, postreže jim za
seznanjsko skromen denar s čašo mleka, ča-
ja, da celo z mesom, ki si ga je od ust pri-
rgal, da dobi kak krajcar v prazen žep. —
Pravi izletniki kar ne morejo prehvaliti lju-
beznosti in postrežljivosti naših kmečkih
ljudi.

Zalibog, pa je med izletniki vedno več
takih ljudi, ki ne zaslužijo, da bi bil kdo z
njimi prijazen, ampak, da bi jih nagnal v
mesto nazaj tako, da bi se nikdar več ne
vzpeli na deželo. Vsako leto dobimo s kmetov
hude pritožbe zoper take laži-izletnike. So to
navadno golobradi fantiči in punčare iz bolj-
ših hiš. Ti ne prihajajo na deželo iskati zdrav-
ja in oddiha, ampak hodijo ven zaradi razuz-
danosti in se marsikdaj njihovo obnašanje ne
loči od onih, ki jih oblast preganja zaradi
javne nemorale. Ti ljudje se zunaj navadno
tudi čez mero napijejo. Potem tulijo, kolnejo
(seveda po laško!) in klafajo tako, da se jih
pošteni ljudje izogibljejo kakor kuge.

Posebno nekaj boli kmeta. Taki lažnivi
izletniki se kaj kruto norčujejo iz ubogega
kmeta in mu brezobzirno delajo škodo. Tem
ljudem je znan kmet samo kot nekulturen
zarukanec. In se norčujejo iz zgarane kmeč-
ke mamice in iz resnega očanca, ki gresta
v nedeljo v cerkev. Mimo poštenega kmečke-
ga dekleta ne morejo brez umazane besede,
ki je navadno izraz njihove nebranje pokvar-
jenosti. Če pridejo do vasi, teptajo travo po
vrteh in lomijo veje cvetočega drevja. Na pol-
jih se trumoma pode preko žita in nasadov.
Pač ne vedo, koliko trpljenja je stalo kmeta
do polje in kako ga ljubi, to svoje revno po-
lje. To kmeta zares lahko boli in kmet se
upravičeno s čudom vprašuje, kje je tistu

kultura in civilizacija s katero se meščani
tako radi ponašajo in zaradi katere hočejo
veljati več kakor preprosti kmet. In vendar
zna biti kmet desetkrat bolj olikan in kultu-
ren, vključno svoji preproščini. Kmet zatorej
upravičeno pričakuje od takih meščanov, da
ga ne žalijo in da mu ne delajo škode.

Razume se, da te besede ne veljajo vsem
izletnikom. Rečemo pa še enkrat, da je ne-

Nekaj let prepozno se je oglasil

V velikonočnem »Kmetem listu« čitamo
tudi zanimiv članek o naši notranji politiki.
Članek je v toliko zanimiv, v kolikor je kar
ves, od konca do kraja huda obsodba zaščit-
nikov »Kmetkega lista«, ki so bili dolga leta
neomejeni gospodarji naše dežele. Članek
pravi med drugim, da »je narod pričakoval,
da se bo kdo temeljito lotil tistih problemov,
ki ječi danes pod njimi 99 odstotkov ljudstva«.
Pa menda ja ne misli g. članekar, da so ti pro-
blemi in ti odstotki ljudstva nastali šele po-
tem, ko sta gg. Marušič in Pucelj zdrknila z
ministrskimi stoličk. Stara navada »Kmetke-
ga lista« namreč je, da vidi vse polno perečih
kmetških vprašanj, ki zahtevajo takojšnje re-
šitve, le tedaj, kadar njegovi patroni niso na
vladi. Kadar pa oni vladajo, je pa v najple-
šem redu vse, vse zadovoljno in navdušeno!
Gospodje, zakaj niste perečih vprašanj slo-
venskega kmetijstva reševali v kmetovo ko-
riš taktat, ko je bil še čas in ko ste imeli moč
v rokah? Zakaj zahtevate od sedanje vlade,
da naj v nekaj mesecih pozida gospodarsko
pogorišče, ki ga je podedovala po vas? Vi ni-
mate legitimacije za tako tarnanje in nimate
pravice zahtevati tega, česar sami niste ho-
teli dati.

Ko članekar razlaga vero, ljubezen in do-
bra dela, zapiše tudi tele pametne besede:
Nekaj nemogočega je namreč, zahtevati od na-
roda, da se z zrelim premislekom podvrže do-
ločeni zamisli, če nikjer ni videti koristnih re-
zultatov te zamisli. Zdi se nam, da je hotel
g. članekar to pršico iztrčiti drugam, pa jo je
sapa zanesla na njegove lastne ljudi. Vsa dolga
leta namreč, odkar so oni vihteli bič nad slo-
venskim ljudstvom in mu z ječami,
batinami, denarnimi kaznimi in preganjanji
skušali vsiliti, da bi se »podvrgel določeni za-
misli«, dovolj jasno potrjujejo resničnost zgo-
raj navedenih besedi. Le to se nam zopet čud-
no zdi, zakaj članekar šele tako pozno pride
do spoznanja te prastare resnice. Če pa meri

dostojnih izletnikov vedno več. Dobro bi bilo,
da bi tu mestne šole, ki dele učenost in kul-
turo z večjimi žlicami kot podeželske šole,
storile svojo dolžnost v polni meri. Naj neha
biti beseda kmet psotka za mestne otroke.
To »psotko« kaj radi uporabljajo tudi neka-
teri mestni vzgojitelji...

Zgornje besede naj veljajo obenem tudi
kot opomin naših kmetov izletnikom, naj ni-
kar ne izzivajo kmečke dobrodušnosti in po-
trpežljivosti, kajti sicer bodo kmetje prisilje-
ni poseči po samoobrambi.

pisec s temi besedami na »nasilstva« sedanje
vlade, potem moramo zopet in zopet pribiti
dejstvo, da bi ljudje iz okolice »Kmet. lista«
ne imeli pravice pritoževati se nad nasiljem
niti tedaj, ako bi se ta v resnici godila. V re-
snici pa oni ne čutijo danes nasilje v
drugi obliki, kakor v tej, da jim je prepove-
dano delati nasilje. Niso več diktatorji, ampak
navadni državljani z vsemi pravicami, pa tudi
z vsemi dolžnostmi, in ravno te dolžnosti jim
ne gredo v račun.

Kaj je nasilje, to so oni dovolj jasno po-
kazali. Da ne bomo izgubljali nepotrebnih be-
sed, postrežemo ubogim Puclevim pristašem,
ki ječe pod knuto črnega nasilja zopet z ne-
katerimi dogodki iz časov, ko je nad Slovenijo
vladala svoboda, kakor so jo oni pojmovali.
Vsi tu opisani dogodki so s pričami podprti
in zapisani in prevzemamo zanje popolno od-
govornost.

Kako so se praktično izvajala navodila
centralnega akcijskega odbora

in kaka nasilja so nad
ljudmi počeli v surovi Pestotnikovi okrožnici
omenjeni »živahni« agitatorji, naj govorijo po-
ročevalci, ki so videli in doživljali prve bal-
kanske volitve v Sloveniji.

Za enkrat dovolj, bomo pa še drugič na-
daljevali. Za sklep še eno, dve smešni, pa re-
snični: Neki šalivi župnik, visoko gori v no-
trajskih hribih, je v onih blaženih časih v
družbi domačih možakov imenoval bivšo »več-
no« stranko JRKD — jare kače dr-k. In na-
ložili so mu hudo denarno kazen in več potov
je imel na glavarstvo, ker je žalil — državo
Nekega preprostega moža so v nekem drugem
kraju režimovci vprašali, če je že volil. Pa jim
je mož pokazal — figo. Zaradi tega je bil ka-
znovan s hudo denarno globo — zaradi nedo-
stojnega obnašanja. Zaradi nedostojnega ob-

Kako je mogoča rešitev denarne krize

Te dni se je vršilo v Kraljevu veliko zborovanje dolžnikov. Iz raznih krajev zapadne Srbije se je zbralo nad 2000 upravičencev. Glavni govornik je bil gradbeni minister dr. Marko Kožulj. Ker je »Domoljub« že večkrat priobčil podeželske glasove o kmetijski zaščiti, oziroma o potrebni zaščiti vlagateljev, naj priobčimo nekaj misli iz tozadavnega govora g. ministra, da nam bo jasno, kako mislijo o dolžnikih in upnikih odločujoči krogi. Minister dr. Kožulj je povedal tudi sledeče:

Vsak si sedanjo krizo razlaga po svoje. Nekateri pravijo, da je kriza nastala vsled tega, ker zemlja preveč rodi in ne vemo kam s pridelki. Mi pa trdimo, da to ni res, zakaj naša poljedelska država daje letno samo od 20 do 30 tisoč vagonov žita za izvoz. Če bi vi vsi jedli beli pšenični kruh, ne bi mogli izvoziti niti enega vagona. Drugi trdijo, da so razni državni predpisi vzrok, da ne pridemo na zeleno vejo. Tudi to ni točno.

Vzemimo položaj naše države, posebno tu v predvojni Srbiji. Vodili ste težko borbo za obstoj. Ko ste se vrnili na svoje domove, ste dobili vse porušeno in požgano. Kaj ste hoteli drugega, kakor dvigniti streho nad glavo. Zato ste se zadovoljili. To je bil začetek. Morali ste plačati obresti. Sedaj pride vprašanje, kako visoke so bile te obresti. Visokost teh obresti je bila protizakonita in v ne mali meri vzrok, da dolgov niste plačali.

Ne obtožujem nikogar, vendar naj znana gospoda dene roko na srce in naj se vpraša, ali so bile obresti zakonite ali ne. Jaz izjavljam odkrito, da so jemali od vas brezsrčne obresti. Če odbijemo od dolžne vsote previsoke obresti, bo pol in morda še več dolga manj, kakor ga je.

Vlagatelji naj vedo, da zavisi njihov obstoj od obstoja dolžnikov. Če propade dolžnik, propade tudi izposojevalec. Upnik ne sme izgubiti tega, kar je pošteno dal, vendar ne

sme vzeti več, kakor je predpisano. Brezsrčne obresti so uničile obrtnika in kmeta. Upniki naj ne pozabijo, da so visoke obresti pritisnile dolžnike, pa tudi posojilnicam niso priznale. Te ne morejo izplačati vlagateljem hranilnih vlog.

Nastane vprašanje, če je mogoč izhod iz te težkoče. Mogoč je in mislim, da se kmalu uresniči. Vprašanje dolžnikov za enkrat ni nujno. Glavno je, da gospodarstvo oživi in prišla bo možnost plačevanja dolgov, vendar samo na temelju zakona in na način, ki ga bo zakon predpisal. Hočemo na zakonskem temelju urediti, da bodo vsi zadovoljni in da nihče ne izgubi strehe nad glavo. — Dokler dolžniki ne bodo odplačevali dolgov, tudi kredita ne bo.

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«! - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

Vse dosedanje uredbe, izdane za zaščito kmeta, niso dovoljno rešile tega vprašanja, in to zato, ker so ustvarjale nezaupanje med upniki in dolžniki. To nezaupanje je treba odstraniti.

Predstavniki malega kapitala so vlagatelji, delavci, obrtniki in to je naše premoženje, to je narodna imovina, ki ostaja v tej državi, ki ne služi za to, da podira cene pšenice. To je moč in sila naroda, a ne kapital, ki v naši domovini uganja špekulacije. Denarni zavodi, hipotekarni in agrarni, so naši zavodi in nikdo se jih ne sme dotakniti.

V narodni skupščini smo izvolili poseben odbor, ki pretresa to važno a nelahko vprašanje, in ki bo našel sredstva in pota, da se vprašanje dolžnikov in upnikov pravično in zakonito uredi.

Dve smrtni žrtvi čelnika

V četrtek popoldne je prišlo pri Gospiču do groznega zločina, ki je povzročil razburjenje in ogorčenje v vseh okolič. Popoldne je prišel v vas Smilijane pri Gospiču Stevo Pejnovič, ki je daleč okoli znan kot eden najnasilnejših ljudi. — Ko se je sestal s kmetom Uzelcem, ga je Pejnovič najprej nekaj žalil, kmalu nato pa je potegnil revolver in že so počili trije strelji. Zadet v glavo in prsa se je Uzeljac zgrudil. Obenem pa se je zgrudil tudi Luka Tomljenovič, ki je bil v bližini. Takoj so spravili oboje v bolnišnico, vendar je Uze-

ljac takoj po prevozu v bolnišnico izdihnil. Po zločinu se je Pejnovič napotil proti vasi Trnovec. Tam je srečal narodnega poslanca Brkljačiča, ki je bil 5. maja izvoljen na dr. Mačkov listini. Pejnovič je poklical poslanca k sebi, razvil se je med njima kratek pogovor, nakar so ljudje videli, kako je prijel Pejnovič Brkljačiča za roko, mu pritisnil na glavo revolver ter sprožil. Brkljačič je takoj omahnil na tla in še preden je mogel kaj izgovoriti, je že izdihnil. Pejnovič je nato odšel v sosedno vas ter se javil orožnikom. — Na veliko nedeljo so pokopali kmeta in poslanca Brkljačiča. Tisoči kmetov so se udeležili njegovega pogreba. Na grobu je govorilo devet govornikov, ki so slavili rajnega kot nesebičnega borca za kmečke pravice. — Navedeni primer zopet priča, kako nevarno je dajati nerazsodnim in podivjanim ljudem orožje v roke. Pri nas imamo nekatere organizacije, ki so sicer razpuščene in nedovoljene, vemo pa, da imajo pristaki teh organizacij mnogo orožja. — Revolver je še v roki poštenega in pametnega človeka nevaren, kaj šele v roki falota.

Avstrija se oborožuje

Ker je Avstrija uvedla splošne vojaške dolžnosti, je naše dunajsko poslanstvo predalo avstrijski vladi sledeči ugovor: Dne 1. aprila 1936 je zvezel svet izglasoval zakon, ki izpreminja vojaške pogoje, določene za Avstrijo v petem delu saintgermanske pogodbe. Ker se je izvršila enostranska odpoved tega dela saintgermanske pogodbe, pomeni ta izprememba izrečno kršitev vojaških vključkov te pogodbe. V takšnih okoliščinah je kraljevska vlada kot podpisnica saintgermanske pogodbe prisiljena odločno ugovarjati zoper sprejetje omenjenega zakona. Po drugi strani pa kot članica Zveze narodov globoko obžaluje, da je Avstrija, ki je takisto članica ZN, smatrala za potrebno, iti po poti, kakršno je Svet ZN v podobnih okoliščinah svečano obsodil v svoji resoluciji z dne 17. aprila 1935. Kraljevska jugoslovanska vlada ne more v nobenem primeru dovoliti, da si Avstrija jemlje pravico do enostranske akcije, ki pomeni razbijanje mednarodnih obveznosti. Zato si kraljevina Jugoslavija pridrži pravico, da se naknadno izreče zastran ukrepov, ki jih bo izdala za obrambo svojih koristi.

Proletarski milijonar

Eden od politikov, ki so dokazovali, kakšne velike važnosti za Francijo je zveza s svetovsko Rusijo, je vodja francoskih socialistov Leon Blum. Ta socialist je večkratni milijonar. Delavcem zna zelo lepo pripovedovati, kakšna nevarnost jim preti od katoliške Cerkve, ki da je kapitalistična ustanova in zelo bogata.

Ta veliki prijatelj delavcev je navdušen, ker je Francija sklenila zvezo z Rusijo, ker ima od te zveze največ koristi ravno on. Svoj kapital je vložil v veliko francosko tvornico za izdelavo zrakoplovnih motorjev. Njegov sin je tehnični ravnatelj te tvrdke. Sedaj se muči mladi Blum v Rusiji, kjer vodi izdelavo motorjev Blumove tvornice. Sovjeti so na temelju vojaške zveze med Francijo in Rusijo dovolili, da se smejo izdelovati motorji Blumove tvornice.

Francija je v zadnjem času sovjetski Rusiji posodila 800 milijonov frankov, s katerimi bodo sovjeti plačali motorje sodruha Bluma. Tako je voditelj francoskega proletariata napravil izvrstno kupčijo: svoje motorje je prodal za težke milijone sovjetom, a sovjeti bodo Francozom dali v prodajo — svoj boljševisem.

Angleški katoličani so veseli

Angleški katoličani pozdravljajo svojega novega kralja ne samo kot udani podaniki, ampak tudi kot katoličani. Kotikor je dosedaj pokazal, upravičeno. Ni še bil kronan, a je že dokazal, da hoče biti napram katoličanom, četudi jih je le par milijonov, pravičen vladar. Odločno je izjavil, da pri kronanju ne bo položiti običajne prislege, v kolikor je njeno besedilo žaljivo za katoličane. Besedilo je namreč še iz tistih časov, ko so bili katoličani na Angleškem še brezpravni parije. Je izrazito in borbeno protestantsko. V resnici se angleški vladarji te prislege že delj časa niso držali, čeravno so jo napravili. Novi kralj je pa niti narediti ne bo, še manj, da bi se po njej ravnal, v kolikor je za katoličane žaljiva in krivična. Tako so angleškim katoličanom pod kraljem protestantom obetajo boljši časi, kot jih imajo n. pr. nemški katoličani.

Stojmo trdno!

Liberalce spreobračati je — prazno delo. To žalostno skušnjo sem napravil s svojim poskusom.

Žalostno je to na vsak način. Ali je res potrebno, da se ljudje enega naroda in enere med seboj grdo gledajo, prepirajo, mrzijo, črtijo in si nagajajo?! Kaj jih loči? Pred 80 leti tega prepira in sovraštva na Slovenskem niso poznali. Ali so bili zaradi tega kaj na slabšem? Ali so tega prepira kaj pogrešali? In kaj smo zdaj, ko se že čela dolga desetletja med seboj kregamo, na boljšem?!... A pred vojsko je bil ta prepir le bolj med tako imenovano inteligenco po mestih. Po vojski pa so nekateri čutili potrebo prepira in razdor zanesti tudi na kmetih, v vas. In ta namen so srečno dosegli! Danes je tudi vas »srečno« razdvojena. Sosed Jaka in Janez sta si navzkriž. Zakaj? Ne zaradi takega pre-stavljenega mejnika ali kake na sosedovem svetu posekane smreke. Taki prepiri so bili sem pa tja, od časa do časa, po vaseh vedno. A to je bilo le bolj mimogrede; je prišlo, pa je spet minulo. Seveda bi bilo prav, ko bi tudi takih prepir in pravd ne bilo. In ne bilo bi jih, ko bi ljudje, ki pravijo, da so kristjani, bili res kristjani, ne samo po imenu, ampak po duhu in resnici, pravi in celi kristjani. Ko bi se vestno varovali vsake krivice in ko bi znali kaj potrpeti, ko bi krivi o raje trpeli kakor storili. Žalibog pa takega poinega krščanstva danes ne bomo kmalu kje našli. Zato bodo kake praske in prepiri med ljudmi vedno, kakor so vedno bili.

A, kakor rečeno, to pride, pa spet pride. Toda prepir in pravda mora biti, kakor pravimo latinsko: v permanenti; po domače: biti mora stalna, trajna, ne sme nikoli prenehati, preiti mora od očeta na sina, podedovati se mora od rodu do rodu, da ne bo nikoli sprave, nikoli prijaznosti in miru! In to je storilo strankarstvo, zanešeno, zasejano med nas — zanešeno, zasejano tudi v vas.

Zakaj se Jaka in Janez ne moreta več? Ko sta si bila prej dobra! Ali nista oba kmeti? Ali ne žuli obeh čevljev na istem kozcu? Ali ne želita oba, da bi se kmetu bolje godilo? Kaj ju loči? Nič! Zakaj torej se ne moreta? Oho, za nič! Samo zato, ker so enemu gospodje v mestu ušesa s tem napolnili, da ne sme z drugim enih misli biti, da mora — kakor pravijo — »svojo glavo misliti!« (čegava je ta glava, smo že zadnjič povedali), da ne sme tam hoditi, kjer drugi hodijo, da mora to imenovati črno, kar imenujejo drugi belo, in belo, kar drugi črno. Skratka: najhujskani so. Od hudiča je vse to strankarstvo in ves ta prepir in to sovraštvo! To je moje trdno prepričanje in tako tudi res je! To nam pove Kristus tako jasno, da bi lahko skoro z rokami prijeli. Ali ni povedal, da je hudič prišel in ponoči med pšenico lulike nasejal? Hudobec ima veselje nad tem prepričanjem, on pri tem žanje in se v pest smeja. Zato pa podžiga in kuri sovraštvo vedno naprej, da ta ogenj sovraštva nikoli ne ugasne.

Zato bi bil jaz rad hudiču njegovo igro pokvaril, njegovo razdiralno delo uničil, da bi bil Slovence med seboj spriznal, ali vsaj pomiril, in posebej se kmeti, razdvojeni in razprti. Toda hudič je bolj kunšten, bolj prefri-gan in bolj močan, kakor sem jaz in zato se mi ni posrečilo.

Pred očmi imam neke določne vasi, po katerih sem nekdaj hodil gor in dol, od hiše do hiše. Povsod so me sprejeli z veselimi obrazom in odprtimi rokami. Bili smo prijatelji; oni veseli mene, jaz vesel njih. Kako srečnega sem se počutil med dobrim vernim kmečkim ljudstvom! V nizki kmečki hiši! Desetkrat bolj kakor pri gospodi v gradu! Če sem šel po vasi, smo se smehljaje pozdravljali. Ali poznate vas Beričevo? Bilo je na moji prvi kaplanski službi. Kako smo se lepo razumeli! Bili enega duha in enega srca. Krščanskega seveda! Ali smo pogrešali takega prepira in kakih strank?!

Danes je tam vse drugače. Pravijo mi: Tam, kjer ste največkrat bili in so vas najraje imeli, so danes največji nasprotniki duhovnov. Pa bi lahko še kako vas imenoval, kjer je bilo, če ne enako, vsaj podobno. Edinost, mir — danes stranke, prepir. Ljudje, ki hodijo v isto cerkev, morda sede v isti klopi, so časih skupaj celo pri isti obhajilni mizi, — pa vlečejo, namesto skupaj, narazen; so različnega duha, in če duha, tudi srca. Vsa Slovenija je razdvojena; do zadnje vasice je zanešen razdor. To sem jaz gledal iz tujine in od tam se to posebno bridko vidi — in sem zaklical med

Predsednik vlade in Slovenci

Politično življenje je v praznikih počivalo. Skoro vsi ministri in važnejši politiki so odšli na svoje domove. Predsednik vlade je v krogu svoje družine prebil praznike na Bledu, ki je za te dni postal središče našega političnega gibanja. — Pred nekaj dnevi je predsednik vlade obiskal Ljubljano in je bil gost našega bana. Pri kosilu, ki so se ga udeležili nekateri politični prijatelji g. predsednika vlade, je ban dr. Natlačen imel tale nagovor: »Spoštovana gospoda! Izreco me veseli in štejem si v prav posebno čast, da morem kot domačin pozdraviti v naši sredi odličnega gosta, gospoda predsednika vlade in znanjega ministra ter njegovo ljubeznivo gospo soprogo. Temu pozdravu dodajem vso željo, da bi se, naš gost, v teh dneh, ki jih boste preživeli med nami v Sloveniji, kar najbolje počutili. — bi odnesli iz Slovenije tudi topot ker n. p. vtise in kar najpri-srečnejše spomine tako, da boste kakor odlej tudi še nadaljnih devetnajst let in še dlje prav radi in z veseljem prihajali k nam.

Edino misel pa bi hotel ob tej priliki še posebno poudariti: gospod predsednik. Doslej ste prihajali med Slovence kot dober znanec, topot pa ste prišli prvič med nas kot naš dober prijatelj, in še več, kot član naše skupine in voditelj JRZ. Postali ste medtem naš in prišli ste med svoje. Danes so, gospod predsednik, uprte oči vse Slovenije v vašo osebo. Slovenske množice gledajo s spošтовanjem in zaupanjem v vas, na vaše delo, vaša prizadevanja in vašo borbo, ki gre za tem, da se že končno odstranijo naše notranje težave in uredi naše notranje razmere, da pride do boljših življenjskih razmer in da ustvarijo pogoji uspešnemu gospodarskemu življenju. Iz dna srca in z vso iskrenostjo vam čele te množice in vam želimo tudi mi, da bi vam dali ti kratki dnevi vašega bivanja med nami v Sloveniji mnogo novih svežih telesnih in duševnih moči za nove koristne na-

te razdvojene rojake: »Mir vam, Slovenci! Pa mi ni ratalo. Kaže, da bo prepri večni; hočem reči: dokler nas bo Bog trpel na tej grešni zemlji.

In zakaj so razdvojeni? Kak dobiček imajo od tega prepira? Nobenega! Če pa od tega nič nimajo, zakaj se pa potem prepirajo?

I, hudič kuri ogenj in se — krohota...

J. Kalan.

pore in za novo uspešno borbo za vsestranski napredek naše skupne domovine, naše ljubljene velike kraljevine Jugoslavije! Gospod predsednik in njegova gospa soproga naj živita!«

Predsednik vlade se je zahvalil banu za pozdravne besede, ter je med drugim dejal, da je že od leta 1919 stalno gost Slovenije, kjer se počuti zelo dobro. Posebno je vesel, da se nahaja v družbi prijateljev, s katerimi že več let deli dobro in zlo. Iz skupne borbe zadnjih let je vstala nova doba, o kateri misli, da bo prinesla vsemu jugoslovanskemu narodu boljše in lepše dni. Na koncu je gospod predsednik izrazil željo, naj bi ne samo njemu ostalo bivanje v Sloveniji v lepem spominu, marveč naj bi tudi Slovenci ohranili njegovo vlado v takem spominu. Da bi se to izvršilo, poudarja gospod predsednik vlade potrebo po izvedbi velikih javnih del v vsej dravski banovini in potrebo napredka gospodarskega, kulturnega in prosvetnega stanja v teh krajih.

Po praznikih je predsednik vlade povabil svoje prijatelje na Bled, kjer jim je priredil preprosto kosilo.

Gospa Antonija Savinšek z Jesenice, skrbna mati številne družine in vzorna članica kat. društva, je te dni praznovala 60 letnico rojstva. Bog jo ohrani še mnogo let v zdravju in sreči!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Zdrave ženske dete je povila kneginja Olga, soproga kneza-namestnika Pavla! Bog daj srečo!

d Von Papen, nemški poslanik na Dunaju, se je na poti v Split in Dubrovnik, kjer je prebil velikonočne praznike, ustavil tudi v Zagrebu, kjer je imel več razgovorov.

d Slovesno ustoličenje novega stolnega kanonika g. Josipa Šimenca je bilo v ljubljanski stolnici na velikonočni ponedeljek.

d Za komisarja Kmetake posejilnice v Ljubljani je imenovan dr. Anton Dolinar, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani.

d 80 let je dočel Franc Jemec, posestnik v Petelinjah v občini Dol pri Ljubljani. Živel!

d 60 letnik je postal nadžupnik Julij Vajda pri Sv. Križu na Slatini. Na mnoga leta!

DOMAČE NOVICE

d Ljubljanski gospod knezoškof je umival po predpisanim cerkvenem obredu na veliki četrti noge starčkom, ki so jim imena sledeča: Janez Marolt iz Kostanjevice, star 96 let; Andrej Slefko iz Kamnika, star 90 let; Janez Vičič iz Ljubljane, star 88 let; Jakob Kozelj iz Senčurja pri Kranju, star 87 let; Janez Metelko z Rake, star 86 let; Janez Kossec iz Vodice, star 84 let; Alojzij Pittaro iz Ljubljane, star 83 let; Anton Adam iz Borovnice, star 83 let; Tomaž Bitenc iz Ljubljane, star 83 let; Albin Jebačin iz St. Vida nad Ljubljano, star 83 let; Janez Rigler od Sv. Gregorja, star 83 let; Jakob Grčman iz Ljubljane, star 74 let. — Skupna starost znaša 1020 let.

d Hladno vreme zadnjih dni je prineslo s seboj nevarnost mraza, ki bi povzročil ogromno škodo, saj je drevje sedaj že v polnem cvetju. Kmetje v mariborski okolici so žgali po sadovnjakih kresove, da bi obvarovali drevje pred strupenim mrazom. V višinah je padlo mnogo snega, ki predstavlja stalno nevarnost mraza. Slana bi povzročila kmetu milijonsko škodo.

d 60.000 Din za pospeševanje konjereje v dravski banovini je odobril kmetijski minister. Denar je namenjen v prvi vrsti za nabavo plemenskih žrebcev.

d Stoletnica znamenite Prešernove pesnitve »Krst pri Savici« obhajamo letos. Ali ste že čitali tiste proroške besede: »Tja bomo našli pot, kjer nje (Slave) sinovi, si prosti volijo vero in postave. Če pa naklonijo nam smrt bogovi, manj strašna noč je v črni zemlji krili, kot so pod svetlim solncem tužni: novi.«

d Zepet so zaželi tetiti pivo po dvodnevni stavki gostilničarjev v Karlovcu, ker so pivovarne obljubile, da bodo še naprej dobavljale led brezplačno.

d Obvezen pregled šenin in nevest pred poroko iznova uvaja ministrstvo za socialno politiko. Svoječasno je bil ta pregled zaradi močnega odpora muslimanskega prebivalstva prekličen.

d Jugoslovan — minister v paragvajski vladi. V novi vladi v ameriški državi Paragvaj je vojni in zunanji minister Jugoslovan

dr. Ivan Stefanič. Casnikarjem je izjavil, da je za novo vlado narod in da ni nobene verjetnosti, da bi se prejšnji režim mogel še vrniti na viado. Znano je menda že vsakomur, da imajo v Paragvaju vsako leto vsaj eno revolucijo ali državni udar.

d Nekaj števil o naših muslimanih. Po banovinah je število jugoslovanskih muslimanov sledeče: Dravska banovina šteje 927, drinska 356.469, dunavska 2.660, moravska 58.802, primorska 69.360, savska 3.823, varždarska 499.362, vrbaska 250.265 in zetska banovina 315.677 muslimanskih vernikov. V stolnem mestu Belgradu pa je 3.821 muslimanov.

d 5000 Din za piruhe brezposelnemu tiskarskemu delavstvu je naklonil iz bednosti fonda ban dr. Natlačen.

d Kukul bolezen, ki se hitro razširja. V okolici Makol pri Poljčanah se je pojavila neke vrste kurja bolezen, ki se strahotno hitro razširja in spravlja tankajšnje gospodinjice v velik strah. Nekemu posestniku blizu Makol, ki je imel 29 kokoši, so v nekaj dneh vse poginile. Bolezen silno hitro napreduje, tako da je kokoš v nekaj urah mrtva. Ko jo najdejo mrtvo, je vsa črna.

d Za izvajanje javnih del dobi dravska banovina na temelju sklepa ministrskega sveta še 3.650.000 Din.

SCOVENEC

JE VODILNI SLOVENSKE KATOLIŠKE DNEVNIK. PIŠE V DUNU KATOLIŠKE AKCIE. STANE NA MESECE 25 DIN. PIŠITE, DA VAM POŠLJEJO NEKAJ ŠTEVILK BREZPLAČNO NA OGLED. NASLOV: »SCOVENEC«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA.

d 5000 Din in vagon moke je nakazal minister za socialno politiko brez posebnim rudarjem v Zagorju.

d Novo poslopje za bolgarsko poslaništvo zgrade še to leto v Belgradu. Gradbeni stroški so proračunani na 5 milijonov levov.

d Velika noč v Belgradu. Letošnji velikonočni prazniki, ki so za katoličane in pravoslavne padli na iste dni, so dali naši prestolici res izraz prazničnega razpoloženja. Delo je počivalo vsepovsod. V notranjepolitičnem življenju je vladalo pravo politično zatišje. Posebnih političnih sestankov ni bilo razen prijateljskih sestankov ob priliki medsebojnih čestitanj za praznike. Vsi člani kr. vlade razen notranjega ministra so prebili praznike izven Belgrada.

d Letalski promet Celovec—Ljubljana uvedejo po poročilu banske uprave tudi letos.

d Desetletnice obstoja obhaja te dni največja mariborska blagovna (tekstilna) tvornica Hutter. Zaposluje že 1200 delavcev.

d Ljubljanskim revežem za praznike je naklonil ban dr. Natlačen znesek 30.000 Din pod geslom: Ob praznikih ne sme biti v Ljubljani nihče lačen. Denar so dobile na razpolago dobrodelna društva.

d Imamo, a izkoriščati ne znamo. Svinčeni rudnik v Litiji, last industrije August Praprotnik, iz Ljubljane, že več let počiva. Ker pa je povpraševanje po svinčeni rudi precejšnje, cena svinca pa visoka, preiskuje in išče 12 rudarjev nova ležišča svinčene rude. Kakor smo zvedeli, so v tako zvanem »mrtkem štolnu« našli že nekaj močnih skladov dragocene rude, tako da je vendarle upanje, da bo v kratkem času zopet začel delovati rudnik, v katerem je brezdvomno še veliko svinčene rude. Vsa dela vodi inž. Maks Strajhar. — Menda se za rudnik še vedno zanima neka velika angleška rudarska družba.

d Skrivaj sta ga pokopali. Mariborski orožniki so prišli na sled skrivnostni zadevi v Kamnici pri Mariboru. Dognali so, da je bil na kamniškem pokopališču izvršen v noči od 18. na 19. marca tajinstven pogreb, pri katerem ni bilo ne duhovnika in ne pogrebcev, pokopan pa je bil novorojen otrok. Te dni se v Kamnici to svežo gomilo odkopali ter odkrili v njej truplo novorojenčka, zavito v papir in enje ter položeno v škatlo iz lepenke. Preiskava je dognala, da je povila otroka dne 16. marca neka 22 letna posestniška hči. Pokopala pa je mladega mrljčka njena mati dva dni po rojstvu v temni noči. Obe zatrjuje, da je otrok kmalu po porodu umrl zaradi slabosti, ne moreta pa povedati, zakaj sta ga pokopali na skrivaj. Državno pravdnstvo v Mariboru je odredilo ogled trupla, ki bo ugotovil, kakšne smrti je novorojenček umrl.

d Trinitilijensko tatvino so zasledili v železniški delavnici v Mariboru. Nekateri uslužbeni so prodajali neki tvrdki zlitino cinka, antimona in bakra in tako oškodovali državo za več milijonov. Zaprli so za enkrat deset oseb.

d Neznani umoviti krađejo lastnikom vrtov in kmetom v okolici Ljubljane kar na debelo drevesne sadike, sadike zelenjave, posebno pa razno orodje, košare in podobno, ki ga lastniki puste na vrtovih in na polju. Te tatvine se dogajajo največ ponoči. Na ljubljanski policiji je že cel kup takih prijav. Zela lastnikov vrtov in polja je, da bi mestna občina kaj kmalu nastavila poljskega čuvarja, za katerega je v proračunu že odobren kredit. Morda bi poljski čuvaj sem in tja zasledil kakšnega zlikovca, ki se poklicno bavi s takimi tatvinami.

d Adventisti ne uživajo javnopravne zaštite. Adventisti so člani neke protestantske cerkvene ločine. Tudi v Jugoslaviji je nekaj takih vernikov. Vendar njih vera ni državno priznana in torej ne uživajo javnopravne zaštite. Ministrstvo pravde je z odlokom z dne 13. decembra 1936, št. 120.428 odredilo: »Ker adventizem ni niti ustavno niti zakonsko priznana vera v naši kraljevini, ne more kot taka uživati javnopravno varstvo. Zato otroci adventistov ne morejo biti osvobojeni obiska šole ob sobotah in toliko manj, ker morajo do verske polnoletnosti pripadati tisti ustavno priznani veri, ki ji pravno pripadajo tudi njihov starši. V tej veri se tudi vzgajajo.«

d Maribor postane obmejni koledar. Vodja avstrijskega odposlanstva pri prometni konferenci v Mariboru je izjavil: Konferenca med avstrijskimi in jugoslovanskimi predstavniki se je zaključila s popolnim uspehom. V vseh vprašanih se je doseglo popolno so-

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

glasje. Pogodba pomenja pri ureditvi vseh vprašanj obmejnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo velik napredek. Predvsem odpadeta oba sedanja obmejna kolodvora v Mariboru in Spilju ter se združita v enega, s čimer se bo doseglo znatno pospeševanje in poenostavljenje v odpravi osebnega in blagovnega prometa. Da bo to vplivalo tudi na razvoj tujkega prometa, je jasno, zlasti ker se bo ves obmejni postopek pri brzih vlakih zelo skrajšal. Zaradi prenosa avstrijskega carinskega oddelka v Maribor bo odpadla tudi postaja brzovlakov v Lipnici, kjer se je nahajala dosedaj avstrijska carinarnica. V Mariboru se bo naselilo 40 do 50 avstrijskih uradnikov. V pogodbi ni nobene določbe, da bi morali stanovati v Avstriji in da bi vozili v Maribor samo na delo. Glede stanovanja bodo imeli prosto roko in gotovo se bodo naselili v Mariboru, če bodo živeli tukaj ceneje kakor v Avstriji. Otvoritev obmejnega kolodvora se bo izvršila končnoveljavno 15. maja, ker so sedaj odstranjene že vse zapreke, ki bi jo lahko zavlačevale.

d 200.000 nečigossnih vtičalnikov, ki so jih služabniki finančnega nadzorstva zaplenili po vsej državi, so 7. aprila pred posebno državno komisijo razstopili v belgrajski livarni »Merkur«.

d Z 22.000 Din primankljaja je zaključil lansko poslovno leto Osrednji urad zavarovanja delavcev v Banjaluki.

d Vse sobe so bile oddane v splitskih hotelih za velikonočne praznike.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Lepa velikonočno voščilo ministra dr. Kreka, poslano »Slovenec«, ima sledečo vsebino: Zopet je velikonočna skrivnost v dušah in srcih. Zopet si vroče, vroče želimo, da bi mir Gospodov vladal v nas, da bi Njegov blagoslov oplodil polja in vso našo dejavnost, da bi zmagovalci groba šel pred nami in prignel nesrečo od naših hiš. Zelo veliko novih dogodkov smo v zadnjih mesecih doživeli takih, da imamo letos prav poseben razlog za vročo in iskreno željo po tistem blaženem spokojstvu človeka, radi katerega je Kristus živel, trpel, umrl in od smrti vstal. Mi miru med narodi. Še žive stotisoči pohabljenih in nakaženih tega rodu, pa se že čuje žvenket orožja. Niso še zgrajeni porušeni domovi, pa uničevanje mirovnih pogodb grozeče napoveduje nov požar. Naše gospodarstvo že trpi ogromno škodo radi takih razmer okoli nas. Čuvajmo mir, prosimo za mir, delajmo za mir, mir notranji in mir med narodi in državami. Naj bo sveta velikonočna misel pregrada, preko katere ne bo mogla propaganda razrednega sovraštva. Naj bi milina in svetlost Velike noči pregnala z naše socialne slike žarečo strast sovraštva in temo pogrejenosti v maščevanje. Da bi vsaj razumeli vrednost složnega sožitja med vsemi brati: po pravici in enakopravnosti, po resnici in v medsebojni dejanski pomoči in ljubezni.

d Kot zastopnik našega parlamenta se je odpeljal na mednarodno konferenco v Nice predsednik Narodne skupščine g. Štefan Čirič.

d Novo glasilo dr. Mačka. V začetku maja začne v Zagrebu izhajati nov dnevnik z naslovom: »Hrvatski dnevnik«. List bo izdajala družba, ki ji predseduje dr. Ziga Sol, glavno besedo pri listu pa bo imel dr. Maček sam. Osnovna glavna lista bo v deležih po 25.000 dinarjev. Ustanovitelji računajo na 100 takih

deinčarjev. Skupen kapital bi torej znašal 2.500.000 Din. Ako se ta načrt izpelje, bo dr. Mačkovo gibanje s tem dobilo svoje samostojno glasilo.

d Na stanovanju dr. Mačka v Zagrebu je bila konferenca voditeljev bivše Hrv. seljačke stranke in Samostojne demokratske stranke, na kateri so razpravljali o predlogih srbske združene opozicije. Na konferenci še ni prišlo do sprejema teh predlogov, pač pa so sklenili, da se pogajanja s srbsko opozicijo po praznikih nadaljujejo.

d Dr. Maček se še ni odločil. Iz Banjaluke je prišel te dni v Zagreb bivši minister Miša Trifunović v družbi bivšega ministra dr. Peleša. V Zagreb je prispel tudi dr. Šutej, ki je obiskal dr. Mačka in mu poročal o razgovorih s predstavniki SD koalicije in srbijske izvenparlamentarne opozicije, dalje pa tudi o razgovorih z Mišo Trifunovićem in tovariši. Kakor se čuje, se bo Maček odločil šele po velikonočnih praznikih.

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLA PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKE DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILK LISTA NA OGLED.

d Iz »Učiteljskega tovariša«. Kakor znano so imeli gospodje učitelji skoraj ves čas v povojnih letih v prijateljski družbi »z naprednim« krogi pri šoli veliko besedo, malodane edino besedo. Zato je zanimivo, kaj piše o šoli in učitelstvu zadnji »Učiteljski tovariš«. Tam čitamo tole: »Naša šola boleha: Vse, kar se je storilo na tem področju v zadnjih 15 letih, je položaj prej poslabšalo nego izboljšalo. Dotim se kriza našega osnovnega šolstva po mestih še nekako skriva za krilatico (frazo) o nujni potrebi pripravljanja za srednjo šolo. postaja na deželi prepad med šolo in življenjem že tako grozeč, da se je bati najhujših posledic.« (— Veseli nas, če so se gospodje učitelji prepričali, da je dobra vzgoja nemogoča brez prijateljskega sodelovanja Cerkve in staršev.)

d Minister za notranje zadeve je nadalje podpisal uredbo o izločitvi krajev Brana vas in Dolnje Latvice iz občine Tržiče in priključitvi k občini Mokronog.

d Preurejeni Rajhenburg. Minister notranjih zadev je izdal naslednjo uredbo o preureditvi občine Rajhenburg: Iz občine Rajhenburg v brežiškem okraju se izločijo bivše občine Rajhenburg, Anže, Armeško, Gorica, Raztez in Stolovnik ter katastralna občina Lokva, iz katerih se osnuje nova občina Rajhenburg s sedežem v Rajhenburgu. Preostala dosedanja občina Rajhenburg se preimenuje v občino Senovo.

d Ako hočete biti postreženi z dobrim blagom in po najnižji ceni, potem kupite le v manufakturni trgovini Kmečki magazin, Ljubljana, Krekov trg 10.

d Razrešitev kamniškega občinskega odbora potrjena. Upravno sodišče v Celju je za-

vrnilo pritožbe, ki so jih vložili dosedanja župan Kratoar in člani uprave Cerer, Kramar ter Rebernik in občinski odborniki Skala, Uršič, Koželj in notar Zevnik v Kamniku proti odločbi banske uprave, s katero so bili že decembra meseca razrešeni.

d Občina St. Peter je ustanovljena. Iz občine Prečna, okraj Novo mesto, se izloči občina St. Peter, Češnjice, Marinja vas in Zdinja vas in iz njih osnuje občina St. Peter s sedežem v St. Petru.

d Še ena sprememba občinskih mej. Kraja Hrušica in Pangorčgrm se izloči iz občine Brusnice in priključita k občini Smihelj-Stopiče, okraj Novo mesto.

NESREČE

d Gorelo je pri posestniku Stražarju po dom. Lavrincu v Započju, nasproti postaje Kresnice.

d Žaga je zgorela posestniku Mešiču Josipu v Skornjem pri Mariboru. Požar je uničil tudi hišico za žagarja in zalogo sena.

d Dvema gospodarjema je ogenj uničil imetje. To je bilo v Prepolah pri Mariboru. Prizadeta sta posestnika Andrej Kirbiš in Jakob Rojo.

d Nevihta s treskom in gromom je divjala na veliko soboto dopoldne nad Mariborom. Na Teznu je blizu Rota udarila strela v mestni električni daljnovod, tisoče napetosti. Razbila je več izolatorjev in pretrgala dve žici.

d Trije posestniki so pogoreli v vasi Grčava, v župniji Sv. Križ pri Ljutomeru. Prizadeti so sledeči posestniki: Alojzij Horvat, Ivan Štampar in Mihael Marinič.

d V žensko je zavrnil. Oni ponedeljek zvečer se je na Črnučah zgodila nesreča. V delavčevno ženo Jožefo Kotlarjevo od St. Gotarda pri Trojanah je zavozil neki kolesar, tako da je ženska padla in si zlomila nogo in dobila druge hude poškodbe. Kotlarjevo se je usmilil neki kmetijski voznik, ki jo je naložil na svoj voz ter jo prepeljal do železniškega prelaza na Tyrševi cesti, v Ljubljani, kjer jo je prevzel reševalni avto in jo prepeljal v bolnišnico.

d Na Kredarici se je smrtno ponesrečil 23 letni pasarski pomočnik Stane Dolhar iz Ljubljane. Na poti je njega in tovariše zajel snežni vihar. Iskali so zavetja. Že proti jutru je Dolhar omahnil nad neko skalo in padel v globino. Ko so ga našli, je bil v zadnjih zdihljajih.

d Poškodbi je podlegel. V mariborski bolnišnici je umrl 36letni posestnik Ivan Polančič iz Zikaric pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Pred nekaj dnevi ga je udaril njegov sorodnik v prepiru z motiko po glavi, da mu je počila lobanja.

d Ko je pomivala okna svojega stanovanja v Ljubljani, je 24 letna uradnica Majda Treo med delom omahnila in padla s prvega nadstropja na tla. Stanje Treote je dokaj resno.

d 12 m globoke je padel. V Mostah je poslušal poldrugoletni Dušan Ferjančič v stanovanju svojih staršev radio. Otok je v drugem nadstropju splezal na okno stanovanja ter ga v trenutku, ko ni bilo matere v sobi, odprl ter padel z okna na tla. Kljub temu, da je bil padec globok kakih 12 metrov, se je otrok poškodoval ne prenevarno le na levi roki in na levi strani obraza.

d Vanj je šinila električna iskra. V Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani se

V Berlinu bodo poleteli velike sportne prireditve — olimpijada. Sedaj so začeli prodajati vstopnice k tem prireditvam. Da bo obisk dober, kaže ta slika, kjer vidimo, kako se množice ljudi drehajo pred prodajalnimi vetopnic.

je nevarno ponesrečil 19-letni strojni ključavničar Mihael Cerin, doma z Ježice. Cerin je bil že poprej zaposlen pri stikalni plošči ter ga je že nekajkrat oplazil električni tok. Cerin se je toliko približal električni plošči, da je vanj šinila električna iskra in je Cerin padel ter omedlel. Posebno hude poškodbe je dobil Cerin na nogah, tako da je sedaj skoraj brom.

d Petnajst metrov v globino je padel s odra ter obležal na tleh nezavesten pri zidanju neke stanovanjske hiše v Zg. Šiški zidar Ivan Rebolj iz Skaručne. Njegovo stanje je resno.

d Iz kotla je butnila vroča para. V tovarni pohištva na Duplici pri Kamniku je delal pri kotlu 43 letni kurjač Jožef Zevnik iz Križa pri Komendi. Nenadno je butnila iz kotla vroča para ter oplazila Zevnika. Zevnik je dobil nevarne opekline po vsem telesu in po obeh rokah.

d Patrona ji je raztrgala roko. V ljubljansko bolnišnico je prišla 23 letna služkinja Marija Gradičeva, doma iz Mirne peči, ki sedaj služi v vasi Tenetišče pri Litiji. Domači hlapec Alojz Prime je našel neke staro patrono ter jo vrgel na ogenj. Okrog ognja je imela prav tedaj oprava Gradičeva. Patrona je seveda eksplodirala ter raztrgala Gradičevi desno roko.

d Ko je hloď pridrčal po hribu. Stirinajsetna Alojzija Kragolnik na Dobrovi pri Zrečah je nabirala s svojo materjo v gozdu drva. Med nabiranjem je pridrčal po hribu navzdol bukov hloď in udaril otroka po čelu. Dekletu je počila čelna kost ter močno udarjena posnina.

NOVI GROBOVI

d Zveličar je od smrti vstal, grob tudi nas ne bo kenal. V Kamniku je umrl Herman Badau, višji davčni uprav. v pokoju. — V Pobrežju pri Mariboru so položili v grob Ano Ravtar. — V Boh. Bistrici so pokopali Mimico Penič, roj. Bevc. — V Šibeniku so zagrebli v hladno gomilo dr. med. Ljudevita Jenka. — Na Vrhniki je zapustil solzno dolino Anton Glažar, uslužbenec juž. železnice v pok. — V St. Vidu pri Silični je odsel v večnost Venuj Anton, tesarski mojster. — V Imenu pri Podčetrniku je zapel mrtvaški zvon Vinko Turku, trgovcu in posestniku. — Pri Sv. Petru v Gornji Radgoni so pokopali restavraterja Alojzija Hiberja. — V Olševku pri Kranju je odsel v večnost Jaka Koželj, višji svetnik pri gen. dir. drž. železnice v Belgradu. — V Logatcu je nenadoma preminul Jože Tolazzi, posestnik in gostilničar. — V St. Juriju ob Savinji je umrla Franja Grossmann, učiteljica ženskih ročnih del. — V Radovljici je odsel v večnost 79-letni Ivan Mrak, podpolkovnik v pokoju. — V Ljubljani so umrli: Anton Jeras, Alojzij Bešter, uslužbenec Gospodarske zveze Jaka Stok, Franja Bandel, železniški delovodja v pokoju Josip Štor, posestnik in trgovec Jernej Stele, dijakinja Jana Kenda, steklar Lettig Evgen in Marija Bukovnik. — Naj počivajo v miru!

Američani usmrte svoje na smrt obsojene zločince z močnim električnim tokom. Slika kaže takovani električni stol, kamor posade obsojenca, ga močno privežejo in nato spuste elektriko vanj. Pravi, da električna sila svoje delo hitro optavi.

Odlikovani slovenski duhovniki

Na drugem mestu poročamo, da so krajevski namestniki odlikovali tudi par slovenskih duhovnikov. Pri izročitvi odlikovanj po banu dr. Natlačenu se je v imenu vseh odlikovancev zahvalil stolni prošt Nadrah, ki je ob tej priliki izgovoril sledeče tehtne stavke:

»Mi katoliški duhovniki ljubimo Jugoslavijo, prosimo Boga za njo in smo pripravljeni vse svoje moči žrtvovati za to, da bi bila tako urejena in tako vladana, da bi mogli biti v njej zadovoljni in srečni vsi državljani, ki so blage volje. Ne poznamo pa mi duhovniki bizantinskega klečeplaztva in če bi prišla kdaj

vlada, kar Bog odvrni, ki bi hotela zvezati katoliški cerkvi roke in noge, da ne bi mogla vršiti svojega božjega poslanstva, vlada, ki bi zapovedala, kar Bog prepoveduje, bi bili tudi tako močni, da bi s sv. Petrom izjavili »Boga je treba bolj poslušati kakor ljudi« in tej izjavi primerno uredili tudi svoje delovanje. Pa tudi takrat bi delali v blagor države, ker ne more biti njej v prid, kar božji volji nasprotuje.«

V vsako hišo Domoliubal

Glavno mesto Abesinije je Addis Abbeba. Po zadnjih zmagah se Italijani naglo bližajo abezinskemu glavnemu mestu. Nad mestom so se že pojavili italijanski zrakovolci, ki pa niso metali bomb. Ljudje so glavno mesto zapustili in se poskrili. Slika nam prav nazorno kaže, kaj moramo pod besedo glavno mesto razumeti. Abesinske hiše so bolj podobne sejmarskim stojnicam kakor za polopjem v našem pomenu baze.

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Posebnost sedanje abesinsko-italijanske vojne je tudi ta, da kaj malo čitamo o vojnih ujetnikih. Tako italijanska in abesinska, kakor druga poročila vedo o večjem ali manjšem številu ranjenih in mrtvih, o ujetnikih kakor smo bili navajeni poročati med svetovno vojno, pa skoraj ni govora. Tako na severnem, kakor na južnem bojišču so že zatrnale abesinjske vesti velike zmage, pri katerih je bilo toliko in toliko Abesincev mrtvih in ranjenih, o ujetnikih pa ta poročila ne vedo običajno ničesar. To je nekaj, kar nam ne gre v glavo. In še to: maršal Badoglio oznanja vsemu svetu, da abesinske vojske ni več, da je popolnoma potisnjena k tlom. Če bi v sedanjí vojni padlo in bilo ranjenih tudi 50.000 Abesincev, je seveda popolnoma izključeno, kje so ostali? Ujeti niso, ker bi Italijani gotovo povedali. Abesinske armade so štele po italijanskih poročilih okrog 300.000 vojakov. Kjer jih je torej, če izvzamemo mrtve in ranjene, še okrog 250.000? Človeku se ob tem razmisljanju nehotе vsiljuje nanenje, da ima nečus (abesinski cesar) prav, ko je te dni razlagal svetu, da abesinske vojske še danes ni premagana in da se hoče boriti, dokler zadnji Italijan ne zapusti abesinske zemlje.

Na severni fronti nadaljujejo italijanske čete svoj pohod proti Desaju, ne da bi uletele na kakšen resen odpor z abesinske strani. Sprednji italijanski oddelki so zasedli okoli Koba in so okrog 50 km oddaljeni od Karama in 125 km od Desie.

Abesinci so začeli zopet z gverilsko vojno in napadajo italijanske oddelke v zaledju. To kaže, da abesinski odpor še ni siri.

Na južni fronti se baje že več dni zelo krvava bitka. Ras Našibu je prizadel Italijanom pri Dagaburju občutne izgube. Italijani s namreč pripravili silen sunek proti Sasabaneku, so se mestu tudi že približali in ga naskočili, toda abesinske čete so jih vrgle iz mesta zopet nazaj. Levo krilo italijanske armade je napadlo Dagabur, a je bilo tudi odbito. Verjetno je, da so bili to le predboji, ki jim bo sledil glavni napad Graziamijeve armade s letali in motoriziranimi četami. General Graziani ima za ta veliki napad na razpolago baje 1000 aeroplanov in 300 tankov in upa s pomočjo teh dospeti do abesinskega mesta Addis Abebe ter tam zasaditi znakovito italijansko trobojnico.

je odpor Absencev še vedno nevaren, dokazujejo tudi vedno nove italijanske pošiljke vojaštva v Afriko.

Italijanska vojska je do sedaj zasedla okrog 100.000 kvadratnih kilometrov abesinskega ozemlja, ki ga Italijani že slovesno proglašajo za svojo last, nad ostalo Abesinijo pa hoče Italija imeti varuštvo, njena pa šla pre-
 je. Italijanska vojska je do sedaj zasedla okrog 100.000 kvadratnih kilometrov abesinskega ozemlja, ki ga Italijani že slovesno proglašajo za svojo last, nad ostalo Abesinijo pa hoče Italija imeti varuštvo, njena pa šla pre-

Sicer pa je svoj čas Napoleon zasedel že več, neprimerno več ruske zemlje, je vdrl celo v rusko prestolnico Moskvo, a vendar ni uspel. Zmagoslavni pohod francoskih čet v osrčje največje slovanske države, je bil predznak njegove usode. Konec njegovega pravega, ki mu je kraljevala modra izuma, je bil na koncu 18. stoletja.

ITALIJA

a Ali je to mogoče tudi videti na tleh? Seju generalnega štaba fašistične milice, ki je nedavno pregledoval fašistične oddelke v Tolminu, Bovcu in drugih krajih Goriške, so izročili kamen iz znanega hriba Sv. Gabriel, v katerem so vklesana imena slovenskih fantov, ki so padli v Abesiniji za veličino Italije. Ali je to mogoče tudi videti na tleh? Je v preteklih mesecih in tednih kakor da bi bil naš narod kot en celotno telo, ki se pripravlja na boj s Hitlerjem?

s Drobil. V jamo sta padla na Opatnem dva dečka. To sta 12 letni Albin Tavč in Mario Soes, ki sta se igrajoč s svojimi tovariši na polju približala jami, v katero sta padla 20 m globoko. Z veliko težavo so ju rešili gasilci, ki so se trudili poldrugo uro. Soes je kakor po čudežu ostal živ in popolnoma cel. Pač pa si je Tavč nevarno pobil glavo. — Bomba iz minule svetovne vojne je na mestu ubila 14 letnega Rudolfa Sulica v Biljah, ki se je z njo igral na polju. — Železniška proga Trst—Postojna bo elektrificirana, kakor poročajo listi, jeseni, in sicer bodo vsa dela gotova v zadnjih dneh oktobra meseca. — V nekem gozdu pri Kavrani v puljskem okraju je gad pčil v levo roko 66 letnega kmeta Paškala Izida iz Alturc. Ker mož ni takoj poklical zdravnika, se je roka okužila, tako da so mu jo morali odrezati. — Stoletnico obstoja praznuje letos paroplovna družba »Lloyd Triestino«. — Nov velik stadion hočejo zgraditi v Trstu. — Požar je izbruhnil v hiši kneta Franca Preglja v Renčah pri Gorici.

NEMČIJA

3 Resen gospodarski položaj. Poluradni časopis »Temps« piše o gospodarskem položaju Nemčije, ki ga označuje kot zelo resnega. Cene so tako visoke, da more prodajati industrija le še proti izgubi v višini 25 odstotkov. Da more vzdržati industrija izvozno izgubo, je dobila l. 1935 od države 1 milijardo mark podpore. Urejen dolg Nemčije znaša 180 milijard frankov (okoli 500 milijard Din), letni dolgovi pa 120 milijard frankov, skupno torej 1000 milijard Din. Hranilnice izplačujejo samo še vlogo do 50 mark. Zadnjega državnega posojila v višini 500 milijonov mark je bilo pod-

pisanega le za 300 milijonov. Zaloge surovin se nevarno krčijo. Ni več bombaža in volne, a tudi bakra je le še za nekaj tednov. Samo zmaga v zunanji politiki more še odvrniti pozornost ljudi od gospodarske bede.

ČEŠKOSLOVASKA

s Ker jih preveč negujejo. Praški listi poročajo, da so bili v notranjih predelih mesta Prage in v mnogih preostalih hudi spopadi med komunisti in redarji. Na Šiškovem se je zbrala množica, ki je štela več sto komunistov. Množica je napadla redarje. Pri pobegu izgrednikov so vrgli na tla eno ženo z otrokom. Nato se je seslo več tisoč komunistov v središču mesta. Napadli so kordon redarstva in prišli do občinskega poslopja. Redarstvo smatra, da je pri izgredih sodelovalo sedem do osem tisoč ljudi. Veliko število izgrednikov so zaprli. — Komunisti bodo tudi Čehom zlezli čez glavo, če jim bodo v imenu demokracije pustili za njih razdiralno delo svobodne roke.

MEHIKA

s Bivši predsednik mehiške republike Calles, svetovnoznani kruti preganjalec katoliške vere in katoliške duhovščine, doživlja težke dni. Zapri je katoliške božje hrame, pregnal duhovščino v inozemstvo, mnogi katoličani, duhovniki in laiki, so prelili pod Callesovo strahovladno kri za Kristusove ideale. Calles je pregnal verski pouk iz vseh šol in uvedel v učilnice pouk o spolnem življenju v obliki, da je pahnil v nečistovanje ogromno število šolskih otrok. Katoličani so mogli samo skrivaj od laikov prejemati Kristusa v presvetem Rejnjam Telesu. Papežev zastopnik je moral bežati iz Mehike preko meje. Toda božji milini meheje počasi, pa gotovo. Calles se je sprl s svojimi frimasonskimi prijatelji in je bil te dni od mehiške vlade pregnan čez mejo v inozemstvo.

GRŠKA

a Nenadna smrt ministrskega predsednika. Ker grškega ministrskega predsednika Demerdzisa dne 13. aprila ves dopoldan ni bilo iz njegove spalnice, je šla družina pogledat, ali še spi. Demerdzisa so našli v postelji mrtvega. Zdravniki so ugotovili, da je ministrskega predsednika tekoma noči zadela kap. Kralj Jurij II. je zaprosil vojnega ministra Metaksasa, naj sestavi vlado na isti osnovi, kakor je bila prejšnja. To se je zgodilo še isti večer. Vsi člani prejšnje vlade so ohranili svoja mesta. General Metaksas je prevzel poleg predsedstva vlade tudi zunanje ministrstvo.

SPANIJA

s Od socializma do komunizma je kratka pot. Vodja španskih socialistov Caballero je izjavil, da se bosta komunistična in socialistična stranka v Španiji v kratkem združili, kakor sta že združeni njuni mladinski organizaciji. Nova združena marksistična stranka bo potem uvedla v Španiji sovjetsko vlado.

s Plačilo tega sveta. Španski parlament ima po ustavi veliko moč, zakaj odstavi tudi lahko predsednika republike. Te pravice se je te dni poslužil tudig levčarsko usmerjeni španski parlament. Z 238 proti 209 glasovi je odstavil dosedanjega predsednika španske republike Alcala Zamoro. V kratkem se vrže

BANKA BARUCH

II, Rec Aubert, Paris (9^e)

Odpremlja denar v jugoslovito
najhitreje in po najboljšem dnevem kursu.

Vrši vse delovne postaje najkvalitetnejše.

Postni: uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejeme plačila na tisto šokorno računo.
BELGIJA: Na 3064-64 Bruxelles. PRISPEVAT: Na 1217-04 Paris. 1994.X
1913: Na 1538-68 Ned. Dinst. 1.FEBRUARIJ: Na 1367-Luxemburg.
Na zahtevo pošljemo brezplačno naše žek. na zahtevo.

volitve novega predsednika. Levičarjem je bil Zamora premalo odločen in »prestarokopiten«, zato se je moral umakniti, čeprav se imajo komunisti in marksisti baš njegovi pomoči zahvaliti za zmago pri zadnjih volitvah v parlament.

AVSTRIJA

s Italijansko časopisje pozdravlja avstrijsko oboroževanje. Na temelju mirovne pogodbe sme imeti Avstrija le omejeno in točno določeno število vojske. Po zgledu Nemčije je Avstrija uvedla splošno vojaško dolžnost in s tem kršila mednarodni dogovor, ki ga je sama podpisala. Avstrijskim sosedom seveda ne more biti vseeno, ali imajo poleg sebe razoroženo ali do zob oboroženo državo, zato je Mala zveza proti kršitvi mirovnega dogovora vložila na Dunaju oster ugovor, ki pa bo iz znanih vzrokov ostal najbrže na papirju. Bolj zanimivo je to, da italijanski listi pozdravljajo uvedbo splošne avstrijske vojaške dolžnosti in jo opravičujejo, češ da se Avstrija oborožuje lahko kakor hoče, ker je neodvisna država, ki se mora zavarovati proti morebitnim napadom od zunaj. Ali se Avstrija sva bo s Italijo? Ali bo Italija v tistem času, ko bo Avstrija postala vojaško moč, tudi Italija napadla?

s Po uvedbi splošne vojaške obveznosti. Avstrijska vojska bo štela, kakor je izjavil avstrijski generalni polkovnik Allexin, z vpoklicem vseh vojnih obvezancev od 19. do 32. leta do 800.000 mož, ki bodo tvorili v primeru vojne 30 rednih in izrednih divizij. Za prvi čas pa bo mogla postaviti Avstrija le 8 do 10 divizij redne ter 4 do 5 divizij milične vojske.

Poljaki se pripravljajo v stratofero, to je v brezračne višave, katere hočejo doseči s posebnim srakoplovom. Radi bi potolkli svetovni rekord, ki znaša precej nad 20.000 metrov.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

AMERIKA

s Raxno. V Esmeraldi Cal. je umrla rojakinja 58-letna Ivanka Požar iz Slatnika pri Ribnici. — V Ely Minn. je preminul 55 letni Jurij Barič iz Suhorja pri Metliki. — V Waukeganu Ill. je odšel v večnost 58 letni John Tonin iz Hruševke pri Kamniku. — V Pueblo Colo je zapustil svet 28 letni Jože Struss. — V Calumetu Mich je zapel mrtvaški zvon 65-letnemu Johnu Klobučarju iz Crnomlja. — V Phoenixu, Arizona, so položili v grob 46-letnega zobozdravnika dr. Jožeta Veržina. — V Miñtownu, Montana je odšla v večnost 48-letna Magdalena Setnic roj. Matončič, po prvem možu Andolšek. — V Chikagu je zapustila solzno dolino 59-letna Ana Šiler iz Bukoška pri Brežicah. — V Hackett Pa je

Najmanjši motor je izdelal neki ameriški inženir. Je res majhen, če ga primerjamo s poleg stoječo cigareto, deluje pa popolnoma brezhibno.

umrl 69-letni Josip Bobnar, iz Soteske pri Novem mestu. — V Waskoe Mont. je preminul Jožef Obrez, iz Prevorij pri Celju. — V Chisholmu Minn je zapustil solzno dolino rojak Perušič, eden najstarejših priseljencev v Minnesoti, star 80 let, doma nekje na Dolenjskem. — V Girardu O. je zapustil ta svet 64 letni Anton Hren iz Dobropolja na Dolenjskem. — V Rockdalu Ill. sta zaspala v Gospodu 44-letna vdova Lukšič in 50-letni John Gril. — V Milwaukee je umrl 48 letni John Magister, doma blizu Dev. Mar. v Polju. — V Cadillacu Michigan je odšel v večnost Math Majerle iz Otovca pri Crnomlju.

DROBNE NOVICE

S 1. aprilom 1936 je Nemčija odpravila funte in uvedla kilografske uteži.

Španske revolucionarje oborožujejo ruski komunisti. Španija drvi v boljševiški propad.

Vse delavske proslave je prepovedala za 1. maj japonska vlada.

Zaradi uvedbe splošne vojaške dolžnosti v Avstriji je podal ugovor tudi angleški poslanik na Dunaju.

Državna razredna loterija je začela letos prvič poslovati na Bolgarskem.

Oblečena hiša. V Kopenhagenu je neki trgovec le dni poskusil tole učinkovito reklamo. Svojo hišo je od strehe do tal prevlekel s plašči, katere prodaja v svoji trgovini. V ta namen je porabil 1000 plaščev. Sijajna zamisel je imela velik uspeh. Kmalu se je pred trgovino nabralo toliko ljudi, da je bil ustavljen ves promet. Nastopiti je morala policija, ki je trgovcu ukazala, naj svojo hišo s pet sleče, kar se je tudi zgodilo. Uspeh pa je bil in ljudje so kar drli v trgovino po plašče.

Komunistično zaroto so odkrile in nato več tisoč oseb zaprle poljske oblasti.

Prvi »sovjet« so ustanovili v Španiji uslužbenci madridskega tramvaja.

Cesto iz Alaske v Sibirijo namerava zgraditi skupina ameriških inženirjev; končala se bo v 50 km dolgem predoru.

400 smrtnih žrtev je zahteval velik vihar, ki je divjal te dni v Georgiji v Združenih državah Amerike.

Časopisje zopet piše, da hoče Anglija zopet poostriiti sankcije proti Italiji. Ne bo nič.

50 čeških profesorjev in učiteljev »pručuje« v Moskvi sovjetsko šolstvo.

V plačilne težkoče je prišlo veliko dunajsko konsumno društvo.

Za podpiranje beguncev iz Nemčije je dal londonski Rothschild okoli 20 milijonov Din.

Železne prage iz betona začne izdelovati Italija.

Slava krompirju!

Letos praznuje krompir 450 letni evropski jubilej. Kakor ta ali oni ve, sta prinesla krompir iz južnoameriške države Peru v Evropo leta 1586 dva Angleža. Krompir pa je postal ljudska hrana šele 200 let pozneje, in sicer najprej v Franciji. Po večjih letih slabe žetve je Francoz Parmentier z veliko agitatorično spretnostjo dosegel, da je postal krompir narodna jed. Kralj sam si je tudi zelo prizadeval za nasaditev čim obsejnejšega prostanstva s krompirjem. Kralj je prišel nekake dne k sprejemom v kraljevski grad Versailles s krompirjevo rastlino na prsih. Ta izredni šopek so vsi zelo občudovali in francoski plemenitaki so si šli po vsem tem v dolžnost, da uživajo tudi krompir, za katerega se je bil francoski kralj tako zavzel. Kmalu so začeli saditi krompir po vsej Evropi.

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Spor med kmeti in mešetariji

Danes je bil v Mariboru živinski sejem, na katerem je prišlo nepričakovano do velike rabuke. Mešetariji in prekupčevalci živine so organizirali bojno revolucijo, ki jo je akcijski odbor za dvig živinskih cen komaj »zatrli« ter napravil na sejišču red. Povod za rabuko je dala nova razdelitev sejma: v prvem delu postavijo svojo živo kmetije, v drugem pa prekupčevalci. Dva dni se je ta razdelitev zelo dobro obnesla za mešetarje, ker kupujejo kupci živino raje od kmetov, ki tudi jemljejo za svoje blago, kakor pa od mešetarij. Zlasti so bili prizadeji prekupčevalci plemenito živino, ki so znali s spretnim jezikom izvesti manj vredne krave slovenjegraških kupcev kot pivovrsne mlekarice. Dvakrat so se prekupčevalci pokorili odredbi članom akcijskega odbora ter so šli na določeni prostor, dares pa se uprli. Kar naenkrat je počilo med njimi slo: »Mešetariji med kmeti!« In kakih 100 ljudi navahlo proti članom akcijskega odbora ter potem ponosno zavzelo prostor na kmečki strani. Akcijski odbor se je zato obrnil na mariborskega odžupana g. Frana Žebola, ki je danes nadstojal odtodnega župana. Žebol je takoj urevil vse potrebno ter jo posredoval pri policiji, je poslala na sejnišče cel oddelek. Red je bil potem brez nadaljnjega vzpostavljen in sejem se nadaljeval mirno.

Za prihodnji sejem pa pripravljajo okoliški mešetarji posebno asistenco, s katero bodo dali potreben povdarek določbam akcijskega odbora.

Kdo je poljede šli delavec

Nesporno je, da se preživi ogromna večina na svetu s tem, da dela ročno ali duševno. Je majhna je peščica omih, ki nič ne delajo in se od svojega premoženja ali nepremičnega premoženja. Takih je posebno pri nas na Slovenem malo. Z malimi izjemami moremo šteti vse slovensko ljudstvo med delovne sloje. Ljudje pa delajo v različnih odnosih in razna opravila. Eden kmet, drugi obrtnik, tretji industrijski delavec, nameščence itd. Povsod pa srečujemo dvoje

vrste ljudi. Eni so taki, ki delajo s svojim lastnim orodjem (obratniški mojstri) ali na svoji lastni zemlji (kmečki posestniki), z lastnim kapitalom (trgovci, stavbeniki itd.). Ti so samostojni in v delu od nikogar odvisni. Delajo kot smatrajo, da je prav in koristno. Preživljajo se z dohodki obrti, kmečkega posestva, trgovine itd. Večina ljudi pa take samostojnosti nima. Ti ljudje nimajo ne lastne obrti, ne posestva, ne trgovine. Bog jim je dal le pridne roke in razum, da jih uporabijo, da se preživijo. Vsi taki ljudje so prisiljeni vsopiti k nekomu obrtniku, kmetu ali trgovcu v delo, da si z najemnim delom zaslužijo vsakdanji kruh zase in za svojo družino. Vsi ljudje torej delajo. Razlika je samo ta, da dela ta samostojno, drugi pa te samostojnosti nima. Tisti, ki samostojnost ima, navadno sam ne more izvršiti vsega dela, ne sam, ne z družino. Zato najema tiste, ki nič nimajo, v delo, daje jim delo. Zato pravimo prvim delodajalci, drugim pa delojemalci. Vsi delojemalci nosijo skupno ime delavci, dočim štejemo samostojne delovne ljudi med obrtnike, kmete itd., čeprav sicer tudi oni delajo. Tudi po socialni zakonodaji je delavec tisti, ki daje svojo telesno ali duševno moč v najem na podlagi kakršnegakoli delovnega razmerja.

Tudi pri poljedelskem ali kmečkem delu imamo pri nas zelo malo tistih, ki bi živeli od svoje kmečke posesti, ne da bi na njej tudi sami delali. Vsi tisti ljudje, ki nimajo svoje zemlje, ampak so zaposleni z najemnim delom stalno ali tudi začasno na veleposestvih ali pri kmečkih posestnikih, so poljedelski delavci. Vsi ti imajo nekoliko drugačne interese kot njihovi gospodarji. Če se na eni strani kmečki posestniki organizirajo v kmečkih zvezah in vidijo svojo zaslupnino v kmečki zbornici, se morajo poljedelski delavci zbirati v svoji strokovni zvezi poljedelskega delavstva v Ljubljani in stremeli, da bodo prišli v zaščito Delavske zbornice. — Strokovna zveza poljedelskega delavstva, Ljubljana, Tyrševa cesta 29-1.

»Delovanje katoliškega časopisja je vse hvale vredno. Ti so najboljši asistenti pri razširjanju vere...«

Gorje pri Bledu. Na vel. četrtlet smo imeli pogreb Tomaža Rozmana. Bil je tovarniški delavec na Jesenicah in je tudi umrl v tamošnji bolnišnici. Pokojni je bil član Katol. bralnega društva ter ga je društvo sprejelo na zadnji polji z zastavo in vencem, bil je pa tudi član apostolstva mož. Vsako prvo nedeljo smo ga videli pri obhajalni mizi. — Katol. bralno društvo je to zimo živahno delovalo. — Les iz eraričnih gozdov še ni prodan, tako da to zimo vozniki in delavci niso imeli dela. Brezposelnost v Gorjah je velika. Zadnji čas so začeli les že nekaj voziti, pa to le malo. — Gradili so začeli novi most v Krnici čez Radovno, ki bo obenem služil tudi vodovodu za Gorje in Bled, katerega cev čaka že nad 20 let ureditve. — Za pirhe smo pa dobili precej novega snega. Bati se je, da bo sadje uničeno, ker ga je že nekaj v cvečju. Katol. bralno društvo pripravlja za zaključek sezone igro »Skopuh«.

Vrhnika. Dne 6. aprila je umrl g. Glazar Anton, železn. upokojenec, star 81 let. Njegovega pogreba se je udeležilo mnogo občinstva iz Vrhnike in drugih krajev. Pokojni se je rodil v Postojni. Na Vrhniki je bival kot upokojenec nad 20 let in preživel tudi težke čase med svetovno vojno v neprestani bojazni za svoje sinove, ki so bili na bojnih poljih. Za njim žalujejo soproga Ivana, sinovi Jožef, župnik in duh. svetnih v Sežani; Peter, viš. inšpektor fin. dir. v Ljubljani; Franc in Viktor, žel. uradnika v Logatcu in Zid. mostu ter hči Marija v Sežani. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin!

Kočica. Ena izmed najmanjših pa obenem najstarejših dušnopastirsko oskrbovanih cerkev v škofiji je ekspoziturna cerkev sv. Jerneja v Kočici. Ker je duhovnjaki majhna in ljudje zelo ubožni, obenem pa je ves kraj zelo težko dostopen — saj ni nobene prave poti, ki bi Kočico vezala z ostalimi svetom — je razumljivo, da je naša cerkva tudi prav ubožna. Sedaj pa z veseljem ugotavljamo, da se je posrečilo kljub veliki krizi našim Košičanom, da so svojo cerkev prav lepo prenovili, zunaj pobelili, znotraj poslikali, obnovili obojstrano, postavili nov tabernakelj, ki ga je darovala cerkev v Poljškem, obnovili križev pot, prebarvali cerkvene klopi, postavili obhajalno mizo, ki je doslej sploh ni bilo in končno tlakovali cerkev v prezbiteriju s ploščami, katere so nadomestile obrabljene cementni tlak. Razumljivo je, da cerkev ni mogla plačati, ampak so domačini popri-

Mlin v Pečeh

Spisal Gustav Strniša

Nadaljevanje

Že sta bili čudni družici tik ob prepadu v katerem je zdaj že glasneje šumela voda. Kmetu sta šli hrumenje valov in ropotanje mlinskih koles. Ob ozkih koničastih čeri se jima je zaostрил naroli, kakor bi pečine same branile vhod v globel, pri čemer je vladal Pečovski.

Ženski se prav tako za kleči nista brigali in se pomikali mirno proti prepadu.

Dospeli sta

Prva je že nihnala dalje in bi morala pasti v brezno, pa je samo dvignila svoj temni plašč in se kakor megla obvisela v zraku, se zazrla v globel, pokimala, pogledala tovarišico in ji komaj dno pokimala z glavjo.

Polagoma in lahkotno, kakor brez teže sta se pustili obe druga poleg druge v brezno.

Ko sta tako plavali med nebom in zemljo, sta se spet trenutno ustavili na svoji poti in se spogledali.

Prva je bila suha, vročično gorečih oči, iz katerih je blaznila strahota, telo so ji pokrivale ne lise in smrdljiva uljesa.

Druge je bilo samo okostje, mesto oči sta strleli v tovarišico dve vdrtini, mesto ust so se začele sklepetajoče čeljusti brezmesne maske.

V prepadu sta se spuščali strašni sestri Kuga Smrl.

2

Oljar se je poleti mnogo kopal. Kadar je bila lepa nedelja, je jemal s seboj malega Miklavža. Deček je bil kmalu v vodi doma, spretno je znal potapljati in plavati, da ga je bil Peter kopal ves. Kopal sta se vedno daleč nad pečmi, kjer je bilo vse sončno in je Reka vsa rjazna tesketala in sijala kakor slepeče zloto ter vabila kopalce. Kako je bilo tu vse drugače

kakor v mrki okolici sivega mlina, kjer je bilo vse skoraj temačno in resno, da se človek ni mogel veselo zasmejati če bi se še tako rad.

Tu sta Peter in Miklavž preživljala tople nedeljske polne popoldneve. V prijetni omami jima je brzel čas. Valovi so jima poljubljili prsi in rame. Igrala sta se z njimi in se veselila življenja. Ko sta se utrudila, sta obležala na soncu, ki je kar v ploskavah sijalo na nju in jima pokrivalo s svojim zlatom telesa, ki sta puhleli sparino. Naslična voda in sonca sta se smehljala, se radovolja zdravila, se pogovarjala in opazovala življenje prirode okoli sebe.

Včasih je postal Peter nenadoma mrk in zamišljen. Spomnil se je na Cilko in zbolelo ga je pri srcu. Da ga je mali tovariš kmalu spet predramil iz zamišljenosti in spet sta se pogrnala v vodo in se radovala.

V malem Miklavžu je hitro dozorevalo neko resneje čustvo, ker se je gibal vedno samo med moškimi odraslimi ljudmi. Edino mater je poznal kot nežno ljubeče bitje, dočim mu oče ni nikoli hotel pokazati, kakor rad ga ima in mu odkrili svojo veliko ljubezen, ki jo je gojil do svojega edinca.

Oljar je bil zelo vesel, ko je opazil, kako se ga Miklavž vedno tesneje oklepa in kako rad je v prirodi. Tudi on je po svoji naravi zelo ljubil prirodo in ljudi, ki so bili živahni in veseli. Kadar je videl kmeta, ki je nejevoljen opravil svoje poljsko delo in se jezil, da mora trpeti, je bil vedno jezen, saj si je sam tako želel domačije in polja, ki bi ga obdeloval. Njemu je priroda dajala pobudo. Čutil se je vznemeren, ko se je gibal na prostem, se kopal, plaval ali plezal in delo mu je šlo potem še bolj urno izpod rok.

Večkrat sta kopalca opazovala domači mlin, ki se je v daljavi zdel med skalami pogrezal v valove. Voda nad njim je bila temnozeleno, skoro črna. Deček se je dolgo izogibal, čuteč pred njo skrivnostni strah, ki je bil tudi posledica sva-rila, saj mu je vsak pretil, naj ne hodi blizu tiste

vode, ker so se vsi bali, da bi se tudi njemu ne pripetila kakšna nesreča. Kasneje je vendar omenil Peter, ko sta ležala v travi, z rokama pod glavo in opazovala skobca, ki je krožil nad njima:

Večkrat mislim na vodo nad našim mlinom, tako zagonetna je. Kdaj se bova tam kopala?

»Vem, da se je bojši, saj smo se vsi strahljivi pred njo. Tista voda tam je zahrblna in zlobna. Oladina je mirna in lepo temna, kakor sanjajoča. V notranjosti pa je vrtnec ki te pogoltno kakor Lah ribico. Dober plavalec mora človek biti, pa je še v nevarnosti, kajti vsak ne zna z enim zamahom presekati vrtnca, če se pa dlje obotavlja, je že prepozno, zasuje te in požre! Spomnim se, kako sem pomagal izveči človeško truplo, ki je bilo že objedeno od rib. Kar stresem se že zdaj, če se spomnim na tistega siromaka, ki smo ga potegnili iz vode

Voda je mirna in zapeljiva, a nevarna. Tudi svojega brata Aleša sem dobil tik tistega vrtnca. Tedaj sem se nerad spustil v globel, kajti ni me samo zeblo na zunaj, temveč tudi pri duši me je zazeblo, ker sem vedel, da ga prinesem od tam in hudo mi je bilo zavoljo svoje matere. Ne bojim se tolmuna, a neprijetna mi je misel, da sta že dva nešla v njem smrt!

Vendar se bova kopala tudi tam pri tolmunu. Pečovski gospodar postaneč enkrat in poznati moraš ves svoj svet na suhem in v vodi, vsaka ped zemlje ti mora biti znana, kakor je meni, čeprav ni moja last. Tolmum moraš spoznati, morda ti bo še kdaj koristilo. Lahko se pripeli, da boš včasih se vodo pil, a druge nevarnosti ni, ker bom jaz poleg. Sam pa nikoli ne skakaj vani, kajti premlad si in zginiš boš v vodenem lijaku ter se prebudiš v večnosti.

Nekje nedelje sta res šla nad mlin. Peter je drzno skakal z visoke skalne škrbine in kazal dečku svoje umetnije, se potapljati in spet prihajal na dan. Potem je švignil dvakrat proti tolmunu, se zagnal skozi kakor pišica in se prikazal na površju.

jeli za delo za božje plačilo. Seveda, blago in sploh potrebščine za obnovitvena dela je bilo pa treba le kupiti. Denar za to so zbrali večinoma domačini s prostovoljnimi darovi sami med seboj, nekaj pa so izprosili v sosesčini, za kar naj vsem Bog poplača. Najbolj sta se žrtvovala za obnovo cerkve oba klučarja, zlasti g. Janez Leben s Košice in pa organist s Poljsnika, g. Ludovik Mrdavs.

Vače. Nova občinska uprava z g. Kimovcem na čelu postuje. Prav do zadnjega je upala prejšnja uprava, da jo bo kak preobrat v državni upravi rešil pogina, toda bilo je vse zastoj. Zaupnik pohoricev za vse vaške hribe je sproti obveščal svoje ljudi o dogodkih v Belgradu ter zopet in zopet napovedoval padec »klerikalnega« režima, vendar je morala fašistična občinska uprava pobrati šila in kopita. Sramotno se je vrnila na občino, ker se je poslužila pri volitvah umazane agitacije s podkupovanjem in ko vse ni pomagalo, je potvrdila volilni izid. — Sramotno pa je šla tudi iz občine. Ni padla toliko zato, ker je bila nasprotnica sedanjega režima, marveč veliko bolj zato, ker je slabo gospodarila na občini. To približno in domo ob pritiski s posameznimi slušaji dokazali. Tudi g. Kimovec, sedanji župan, je moral leta 1931 iti z občine, toda ta pot je bila zanj častna. Oblast ga ni odstavila kot slabega gospodarja, marveč kot značajnega moža, ki proti svojemu prepričanju ni hotel iti na voliče. Ako bi bili naši liberalčki le za en dinar pogrešek našli v Kimovčevem županovanju, kedar je bi ga bili postavili pred sodišče.

Iz naših društev

Dol pri Ljubljani. V nedeljo, 19. aprila bo ob pol 11 popoldne v dvorani prosvetnega doma v Dolu, okrozi fantovskih sestankov, na katerem bodo zastopani vsi odseki ljubljanskega okrožja. Na ta sestanke vabimo tudi vse člane fantovskih okoliških prosvetnih društev, oziroma fantovskih odsekov, da se omenjenega zborovanja v častnem številu udeležijo. Bog tiči!

Boh. Blatnica. Prosvetno društvo je na velikonočni ponedeljek z velikim uspehom uprizorilo spevigrro »Miklova Zala«. Igra posameznih igralcev, kakor tudi izveličnost pevcev je vankogar navdušila. Le tako naprej!

Stara Oselica. Žalost velikega točna je že poglobila smrt, ki je zahlevala tri žrtve. Prvi ji je podlegel 60 letni Franc Mur iz Podgorca, dober kristjaniki mož in oče, ki je s svojimi neumornimi

delomi in veliko modrostjo vzgojil 11 otrok. Vsi so ga na velik petek sprejeli k grobu. — V nedeljo smo pokopali 14 letnega Tončka Frankoviča. Njegovo krsto so spremljali otroci in učitelji Trebiške šole. — Neizprosna smrt je iztrgala žalostrni materi tudi 6 letno M. Klemenčič iz Stare Oselice. Naj počivajo v miru!

Blatna Bresovica. Ker so bile vse predstave pasijona »V času obiskanih« polno zasedene, se sta ponovi še na belo nedeljo ob 3 popoldne. — Opazujemo, da je to zadnja predstava.

Poljane. Prosv. društvo priredi 19. aprila ob 3 popoldne komedijo v 3 dejanjih »Voda«.

Mirna. Prosv. društvo je v postu uprizorilo dramo: »Razvalina življenja«, 25. marca pa so otroci svojim materam napravili veselje z »Materskim proslavom«. — Na belo nedeljo ob pol 4 popoldne bo novo pevsko društvo »Mirna« pod vodstvom g. kaplana Karla Babnika imelo popoldne prvi koncert narodnih in umetnih pesmi. V prijeteli letnega petja vabljamo.

Šmarje pri Ljubljani. Prosvetno društvo uprizori na Belo nedeljo ob 3 pop. igr. »Dva brega« — Po igri bo občni zbor prosvetnega društva Udeležba za vse člene obvezna. — Tihi tedni pa je priredilo društvo gospodarski kmetijski tečaj. Hvala vsem, ki so pri tečaju sodelovali.

Sv. Gregor. Prosvetno društvo uprizori na Belo nedeljo ob 3 v cerkvenem domu Golovec igr. v šestih dejanjih »Bratomor na Metavici«. Pridite gledati!

Zažar. Prost gasilski četa priredi v nedeljo, dne 19. aprila igr. »Pozna poslada« v prostorih Gasilskega doma v Zažarju.

RADIO

Program Radio Ljubljane

od 16. aprila do 23. aprila 1936.

Cefreke 16. aprila: 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, poročila, 13 Napoved časa, 13.15 Plošče, 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji, 18 Plošče, 18.40 Slovensčina za Slovence, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nacionalna ura, 20 Prenos iz Belgrada, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Vokalni koncert gđe. Majde Lovše. — Petek, 17. aprila: 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, poročila, 13 Napoved časa, 13.15 Plošče, 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji, 18 Zenska ura, 18.20 Plošče,

18.40 Delovni čas, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nacionalna ura, 20 Simfonični koncert, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 18. aprila: 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, poročila, 13 Napoved časa, 13.15 Plošče, 14 Vremensko poročilo, 18 Radijski ork., 18.40 Pogovori s poslušalci, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nac. ura, 19.30 Zun. pol. pregled, 20 Poglejmo na Dolenjsko stran!, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Radijski ork. — Nedelja, 19. aprila: 8 Telovadba, 8.30 Napoved časa, poročila, 8.45 Poje gđe. Vida Radolfova, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.40 Versko predavanje, 10 Kmečki trio, 11 Mladinski koncert, 12.30 Napoved časa, 12.45 Koncert pevskega društva Krakovo-Trnovo, 16 Kmetijska ura, 16.20 Radijski ork., 17 Politična vzgoja žene, 17.20 Radijski ork., 18 Razvoj slov. drame, 19.30 Nac. ura, 20 Bežigrski fantje pojo, 20.40 Radijski ork., 21.15 Černi spevi, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Melo-jazz. — Ponedeljek, 20. aprila: 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, 13 Napoved časa, 13.15 Radijski ork., 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji, 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nac. ura, 20 Koncert Sgallerjevih skladb, 21.30 Plošče, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Radijski ork. — Torek, 21. aprila: 11 Šolska ura, 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, poročila, 13 Napoved časa, objava sporeda, 13.15 Plošče, 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji, 18 Radijski ork., 18.40 Filozofija zadruškega gospodarstva, 19 Napoved časa, vremenska napoved, 19.30 Nac. ura, 20 Evropski koncert, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Radijski ork. — Sreda, 22. aprila: 12 Plošče, 12.45 Vremenska napoved, poročila, 13 Napoved časa, 13.15 Plošče, 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji, 18 Oštrka ura, 18.20 Zvočna slika, 18.40 Kozmetika, 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, 22.15 Plošče.

Republika Ecuador je hotela pred lehi postaviti kip svojemu znanemu pesniku Olmeda. Ker bi pa naravno sklesan pesnikov kip preveč veljal, so kupili v Londonu pri nekem starinarju kip lorda Byrona in ga postavili na glavnem trgu mesta Guayaquil v Ecuadorju. Pod istim je vklesan napis — Olmeda.

Kmalu sta se naveličala, saj je lu manjkalo sonca in ko sta prišla iz vode, ju je obšlo pusto dolgočasje, ker ni bilo toplih žarkov, ki bi ju osušili.

Ceri so z višave mrko zrla na bodočega gospodarja, ki jih je opazoval in še otrok vedno želel, da bi jih prepežal, saj je tod domoval in dan na dan je strmel v tiste zagonetne mrčane, ki so mu bile tako domače, da si ni mogel misliti prirode brez njih. A kaj, ko ni mogel kvišku in je splezal kvečemu nekaj metrov od tal, odkoder je spel zdrknil po drobirju na tla.

Najrajši je šel po poti na zgornjo stran nad brezno, odkoder je v travi ležal opazoval mlina in svojo domaćijo, tončeto v senci. Mrka zadovoljnost ga je večkrat obhajala, ko je strmel v svet pod seboj, saj je čutil nekaj svojstvenega do tega prepada, kjer mu je tekla zibel in kjer je poslušal dan na dan ropotanje mlinskih koles, kričanje vran, divje tuljenje in zavijanje vetra, ki je včasih piskal med strahotnim razsajanjem in razgrajanjem strele, ki se je zasekavala v skale, se odbijala, vijačila in se iskrcala se potapljala v vodo, ali živajajoča nad mlinom zaplesala kakor strahotna pošast nad svojim nedolžno žrtvijo.

Peter je nekega večera Miklavžu pravil, da je večkrat lovil v pečinah vrane, mrtvim odrli črno kožo, da so postale bele kot golobice in jih potem spekel, češ, da so okusne in dobre, da bi jih vsak zamenjal za piščance ali golobice.

Deček se je takoj oljariju ponudil, naj ga vzame s seboj, kadar pojde vrane lovit.

Peter spočetko ni o tem hoteli sluhiti, bal se se je poč gospodarija. Miklavž pa je večkrat silil vanj in ker je bil spreten in pameten deček, ga je vzel res neko nedeljo popoldne s seboj na vranih lov.

Nad brezdomom je raslo staro košato drevje, poleg mogočnega hrasta so se dvigale ponosne jelke in smreke, ki so bile na nekaterih krajih tako goste, da bi lahko kdo, ki bi ne poznal sveta, ne-

nadoma prodril skozi goščo in se znašel v prepadu.

Peter je pritrčil k visoki smreki močno vrvi, ki se je krepko začela v drevesno skorjo, ko je počasi spuščal v prepad pod pazduho privezanega Miklavža, ki je komaj čakal, da pride med skalne razpoke in pobraka za mladimi vranami.

Deček je zaplaval med nebom in zemljo. Sprva je začutil omotico, a ni se mu preveč zavrtilo v glavi, ko se je njegovo vitko telesce zazibalo v zraku kakor nihalo. Bistre oči so takoj pričele slikati po vdolbinah in kmalu opazile med vrtnami in razpokami vranja gnezda. Že je pobiral mladičke v veliko malho, ki jo je imel privezano za pasom. Peter ga je spretno spuščal niže in niže.

Včasih se je deček ozrl na mlin, ki se mu je bližal po tej neobičajni poti opazoval kurefino, ki je brskala po dvorišču in starega psa Čuvača, ki je njuhal v zraku, kakor bi bil izsledil svojega malega varovanca in bi ne mogel dojeti, da visi mali Miklavž med nebom in zemljo.

Ko je deček nabral že mnogo mladičev, se je šele spomnil, da ga že vse boli, saj se mu je vrv zarezala v suknjič in ga krepko škiskala. Zaklical je očrja, da je odjeknilo med skalami in že ga je Peter spretno povlekel nazaj.

Tisti večer so vsi pečovski posli jedli slastno pečenko, pogostili jih je oljar z vranim mesom. Ko jim je povedal, kaj so jedli, mu nekateri sploh niso hoteli verjeti, drugim je bilo vse eno, le mlinarski pomočnik mu je zažugal, da mu jo bo vrnil z obrestmi vred. Peter se je na vse samo smejal.

3.

Pred stoletji in tudi še kasneje so se meščani in kmetje med seboj sovražili in pisano gledali kakor živi vrati. Meščani, od katerih je bilo mnogo tujih priselencev in rokodelcev, so pač prezirali kmete, ker so jih smatrali za mnogo nižje od sebe, prištevajo so jih med sužnje, saj

kmetje niso imeli pravic, s katerimi so se šopiri meščani in jih poudarjali, dočim je kmet prido tolkel tlako.

Mestni župan Jakob Mlakar ni mogel pečovskega gospodarja, ki je bil zanj kmet in se je tudi sam smatral za kmeta in je zemljake nad vse cenil.

Pri vsem tem je bil Pečovski vendarle svoboden meščan, saj je njegovo posestvo z mlinom vred spadalo pod mesto. Imel je vse meščanske pravice, a vendar ni meščanov maral, trdeč, da se pred mešinim obzidjem neha vse prirodno in resnično, da so za obzidjem ljudje, ki so zgnetli od vseh strani sveta in nimajo niti pravega spoznanja, kaj je domača zemlja ter zato ni čudno, da je ne ljubijo, kakor bi jo morali. Bil je pač vezan na kmete, ljubil je prirodo in te njene delavce, ki so v nji živeli, lo obdelovali z znojem svojega obraza in trpeli za njo, čeprav so morali večkrat mnogo žrtvovati svojim graščakom, ki so včasih krivično gospodarili in se masili in debelili na njihov račun in se s kmetov pri tem še radi pomorčevali.

Pečovski se je vedno in povsod zavzemal za kmete. Župan je to dobro vedel in se je jezil nanj.

Jakob Mlakar je bil majhen zavalen človek, okrogle glave rumenkastega nezdravega obraza, močno izrazitih licnic, krepkih polnih ustnic, podolgavih sivih oči. Brada mu je močno silila naprej, kakor bi se hotela spojiti z mesnatim nosom, ki je silil nizdol. Župan je bil poklicni rokodelc, klobučar, ki je prebil več let v tujini, odkoder je prinesel s seboj tujege duha. Ko je prišel v Mesto, se mu je nasmešnila sreča, zagledala se je vanj hči bogatega meščana. Osamosvojil se je in si pomagal do županskega stolca. Mlakar je ostal vedno isti, tuji mu je prišla svoj pečel in zato ni mogel razumeti domovinske ljubezni. Bilo mu je vseeno kje živeti, samo, da bi dober živel in da bi se mu ne bilo treba preveč pečati za kruh. (Dalje prihi)

Smrad iz močvirja

(Pripovedka.)

Nekje med prijaznimi grički leži ravnic, krita s kalno vodo. Okolica je čarovita; krajo jo divje rože, ki cveto vse poletje do pojeseni. Iz močvirja pa puhti v poletni vročini smrad, po katerem začne človeka boleti glava. O postanku te mlakuže kroži med ljudom nastopna pripovedka:

Na mestu, kjer je sedaj močvirje, je stal ed davnimi leti griček s ponosno graščino. Kaj je gospodaril roparski vitez, ki je bil lah in šiba svojim podložnikom. Njegova abnost je teptala vse, kar je bilo dobremu dstvu sveto in drago. Okrutnik je užival sebnno veselje, kadar je teptal pravico in dal, kako se mu zvija pod nogami uboga lev. Rad se je vdajal veseljačenju, njegova tuzdane ni poznala meje.

Z župnikom je živel mogotec v hudem vrštvu. Crtil ga je zaradi opominov ter mu lo stregel po življenju.

Nekoč se je odpravil s svojim spremstvom ropanje in ko se je vrnil z obilnim plenom, pridelil hrupno veselico. Povabil je svoje tuzdane tovariše ter jim obljubil neko ponono zabavo. Noč je bila temna in viharina. Nebu so žvigali bliski kakor dolge ognjene ke med silnim treskanjem in grmenjem. Adje so se v strahu zapirali v svoje koče; le Močilju — tako se je reklo graščini — se o zmenili za jezo razjarjene prirode. Vesečenje je trajalo dalje; ljudstvo v dolini pa je bilo za odvrnitev hude ure.

O polnoči med najhujšo nevihto je gračak pozval služabnika, naj odide po župnika dolino. »Z obhajilom naj pride,« mu je stonaročil. »Reci, da sem nevarno bolan ter želim spovedati na poslednjo uro.« Služabnik, ki še ni bil popolnoma pokvarjen, se je kaj obiral. Divjak ga je sunil v prsi in pahnil

skozi vrata. Za njim je odmevalo sirovo krototanje.

Pot do župnišča ob neurju ni bila prijetna. Mladenču so se ustavljali koraki. Nekaj mu je branilo, naj ne izvede strašnega povelja. Velik greh je sramotiti Zveličarja v najsvetejšem zakramentu. Iz strahu pred graščakom pa mož ni poslušal skrivnostnega svarila.

Graščak in njegovi tovariši so snovali temne načrte. Maščevali se bodo nad sivolasim župnikom, ker ne mara grajske gospode ter je naklonjen tlačanom. Vzeli mu bodo svetost hostijo — kakor Judje Kristusa — ter jo zasramovali.

»Nocoj bova obračunala!« Brezbožnik je stisnil pesti proti nebu. »Naj le žvigajo tvoje strele in tulijo viharji! Moje povelje je močnejše kakor Tvoja vsemožna beseda. Na moj ukaz boš moral stopiti z oltarja in priti k meni med bliskom in gromom. In tedaj se bova pomenila!«

Ni še izrekel skrunilec najsvetejše skrivnosti svojega bogokletstva, ko se je strahovito zabliskalo. Treščilo je v ponosno grajsko lipo ter jo preklalo na dvoje. Videlo se je, kakor da se zgraža celo priroda nad človeško hudobijo.

Graščak se je zaničljivo rogal. »Nič mi ne moreš!« je siknil proti nebu.

Tedaj se je stresla zemlja in zamajala graščina. Nekje v ozračju se je utrjala široka plast plamena in zagrnila graščino. Pod silnim pritiskom je zahreščalo zidovje in lezlo nekam v globino. Bučalo in bobnelo je kot bi se podiralo hribovje. Prestrašeni graščinci so begali po dolgih hodnikih; iščoč izhoda so tulili in ječali, naj jim kdo pomaga. Toda zanje ni bilo več rešitve. Graščino je pogoltnilo brezдно, kjer je utihnilo rjovenje. Prijaznega grička ni bilo več; površino je pokrila umazana voda.

Po dolini se je pomikala med nevihto drobna lučka. Čulo se je brnenje zvonca, ka-

tereja je nesel grajski služabnik. Za njim je stopal duhovnik z Najsvetejšim. Slutil je nevarnost in prosil pomoči in varstva Njega, ki je počival na njegovih prsih.

Prišla sta do kraja, kjer se je cepila cesta na Močilje. »Pa menda nisva zašla?« je rekel duhovnik, ki se mu je okolica videla vsa drugačna.

»Šla sva vendar po pravi poti,« je trdil služabnik. »Toda, gospod župnik — poglejto — za božjo voljo! Grička ni več... Gradu nikjer pred nama...«

Tedaj sta se oba hkratu zdrznila od groze. Tik pred njima je zeval prepad, iz katerega so se valili gosti oblaki črnega dima. Še se je čulo bobnenje, vmes pa tudi stokanje in divja kletev. Nato je nastala turobna tišina.

Grajski služabnik je zdrknil na kolena. »Odpustite, duhovni oče!« je jecljal, prevzel od groze. »Vse, kar sem vam pravil o graščakovih boleznih, je bilo zlagano. Graščak se je hotel maščevati. Bal sem se ga, zato sem mu moral ugoditi. Prav žares mi je žal, ker vam nisem povedal resnice.«

Priznanje je bilo odkrito in skesano. Duhovnik ga je spovedal in obhajal od prepadu ki je pričal poznim rodovom, da se Bog v zakramentu ljubezni ne pusti sramotiti.

Limbarski.

Krava doji jagnje

To se godi na posestvu Rajka Dženiča v Čajejetini pri Užicu. Jagnje je prišlo na svet, a mati-ovca je kmalu poginila. Da bi jagnje ne trpelo, ga je gospodar spustil pod eno izmed številnih krav, ki je mirno dovolila, da jo jagnje sesa. Polagoma sta krava in jagnje postala zelo velika neločljiva prijatelja. Radi velike količine mleka, seveda jagnje zelo dobro uspeva.

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadatjevanje.)

Tuljenje zveri in kričanje občinstva je delo tak hrušč, da sta morala Publij in Servij, sta hotela začeti razgovor, ta poskus opušča, čeprav se je Servij vsedel tja kjer je lela Mucija. Na desni novega pretorja se je pirl njegov prednik Mark, s svojo novo sogo Livijo kot besen, in tudi Tulija se ni več zatajevala, ko je videla, da se Publij govori s Servijem.

»Ali te ne varajo sledovi, kotere misliš, da zaslediš?« je vprašal Publij, ko je nehal boji divjimi zvermi in se je hrušč malo polegel. Vem gotovo, da Tuzelda živi in da je v mu,« je odgovoril Servij. »Fabijski pastetnik je je usmisli, jo rešil iz ječ ein neke v smestju skril. To novico imam od nekega obojence, ki je pri Fabiju služben; več pa morem izvedeti, ker se boje milijonarja in njega podkupljenih uradnikov, kakor tudi junov.«

Ako bi hotel oni osvobodence pričati, lahko toži Fabija,« je pristavil Publij.

Ravno glede tega sem se hotel posvetovati s teboj,«

Jutri prevzamem službo pretorja. Ti vložbo pred mojim sodnim stolom Pomisle, ki bi glede tega lahko nastali, da spada leva prav za prav pred sodni stol pretorja tulje, bom sam ovrgel. Z gotovostjo lahko zanaš, da boš dosegel pravico.« Tako je Publij pončil svojega prijatelja.

Toda Fabijeva hči je žena tvojega sorodnika, je pomislil German.

Pri sodišču ni nobenih ozirov na vezi sorodstva,« je odvrnil Publij, z glasom, kot bi

bilo to v modernem Rimu nekaj, kar je samo ob sebi razumljivo.

»Storil bom, kakor ti praviš.«

»Dal ti bom tudi iz službenih ozirov skrivne detektive,« je nadaljeval Publij, »katerim bom zagrozil ostre kazni, ako ne bodo zasledili tvoje neveste. Upam, da bo ta opomin uspešnejši kot Fabijev denar.«

Tako zatopljena sta reševala dva poštna vojaka to zadevo, da nista niti opazila, kako je zaven Mark, Fabijev zet, prisluškoval in si vsako besedo vtisnil v spomin. Čeprav se je zdelo, da opazuje le sosedne lože. Pri tem ga seveda ni prav nič brigala nevarnost, ki je pretila njegovemu tastu; nasprotno, prav zadovoljnega se je kazal.

Ravno je hotel Servij zopet nekaj povedati, ko je vstopil hišnik imperatorja Lucija Vera v ložo in prinesel Germanu sledečo vest:

»Božanstveni imperator Lucij Ver je v svoji najvišji milosti sklenil, povabiti tebe, slavnega prefekta konjenice, k današnji gostiji.«

»Ukaz božanstvenega imperatorja bom poslušal.«

Ko se je hišnik odstračil, je vprašal prefekt svojega tovariša: »Ali mi moreš morda povedati, kdaj naj se odpravim tja?«

»Bodi brez skrbi, jaz te bom dal o pravem času tja prenesti v svoji nosilnici. Tudi jaz sem povabljen, a te ne morem spremljati. Izprosil sem si dovoljenje, da smem priti pozneje, ker rimsko ljudstvo — tu se je porogljivo nasmehnil — bi mi zamudo mojih današnjih gospodarskih dolžnosti v amfiteatru nikdar ne odpustilo. Tebi pa svetujem, da se dosti zgodaj odpraviš, da se pogovoriš o svojih zadevah z najvišjimi dostojanstveniki in si jih pridobiš za se, preden začne krožiti vrč okrog. Skodevati ne more, ako tudi Lucij Ver kaj izve o lopovstvu Fabija.«

V areni so sledili sedaj manj hrupni pri-zori. Očetomortica, ki je bil obsojen v smrt na

grmadi, so oblekli v obleko prevlečeno s smolo in ga zažgali; kot živa bakla je letal, tuteč od bolečin, okrog in se valjal v pesku, potem zopet skočil in se obupno zvijal, medtem ko se je ljudstvo smejalo in nesrečnemu porogljivo kričalo: »Ali ti je ta tunika nerodna?« Ali ti je vroče? Pri nas je še zima!... Skočil vendar v Tiberio! Tako se je ljudstvo nasmevalo z neslanimi šalami. Podobne dodatke k duševnim mukam sta dobila še dva druga zločinca. Enega so pribili na križ in dva izstradana leva sta ga raztrgala in se trgala za njegove kosti. Drugi je moral peči svojo desnico na kupu žerjavice ne da bi jo potegnili nazaj, ker sicer bi mu nad njim viseča sekira razbila glavo.

Proti večeru so se polagoma praznili nižje ležeči sedeži. Za Lucijem Verom je več senatorjev zapustilo amfiteater, za senatorji so šli pa vitezi. Ko so zaradi nastale teme cesarski mornarji, ki so v najvišjih vrstah vršili službo stražnikov, epustili ogromen obroč s tisoči svečami nad areno, tedaj so umirali krivi in nekrivi samo še za razveseljevanje ljudstva, ki je nenasično vedno želelo sveže krvi in pozdravilo vsako novo muko ljudi in živali z vedno enakim navdušenjem.

Sledajče je bil dnevni red izčrpan. Ljudstvo je tudi začelo zapuščati sedeže, a zadnje iznenađenje ga je še zvalilo nazaj: »pristni patricij« je odstavil svoje goste s pričakovanim zlatim dežjem, katerega so že komaj čakali. Pretepa in prepira pri lovljenju denarja patricij vendar ni videl; vstopil je bil že v svojo nosilnico in se dal nesti na Palatin.

12.

Imperator Lucij Ver je stanoval v levem delu cesarske palače, ki je bila ravno tako urejena kot desna, kjer je stanoval Mark Avrelij. Tudi tu se je prišlo iz predsobe takoj v sprejemnico, toda mesto straže dveh pretori-

MED BRATI V TUJINI

Nadšol

dr. Rožman izseljencem

(Miali iz njegovega govora v Radio Ljubljana.)

Moje besede, ki jih prenašajo nočjo električni valovi v vse dežele, kjer bivajo naši bratje in sestre, so predvsem topel in prireden posdrav z domače zemlje, a skoraj še bolj so namenjene poslušalcem v domovini. Zanje bodoče biti glasen in resen opomin: Nikdar ne pozabljajte bratov in sestr, ki so se izselili iz rodne grude in ali v daljni svet iskat kruha in eksistencije — nikdar jih ne pozabljajte, ne v mislih vaših, ne v delu vašem za kulturo slovensko, najmanj pa v vaših molitvah.

Noben evropski narod nima razmeroma toliko izseljencev kakor naš slovenski. Ako seštejemo vse, ki so v Združenih državah in v Kanadi jih najdemo okrog 300.000 — pa še Brazilija, Argentina — in v Zapadni Evropi: Francija, Belgija, Holandska in Nemčija. Ne bo dolgo, pa bo polovica Slovencev izseljenih — bo polovica naše krvi iztekla v tuja morja, kjer se pomeša in kot svojstvena slovenska kri izgine. Premalo mislimo na to dejstvo. Premalo nas boli odhod elehernega izseljenca in vse premalo vzdržujemo mi tesne kulturne stike z njimi, ko se enkrat v tujini naselijo.

Koliko tihe bridkosti se dvigne v srcu, če ima človek priložnost spoznavati življenje, mišljenje in čustvovanje naših ljudi v tujini!

Nesli so seboj slovenske pridne roke, ki po vsem svetu slovijo, zato povsod Slovence čaka najtežje in najlepše plačano delo, nesli so seboj svojo naravno poštenost, ki v bližnjem zahrbtnosti in prevare ne sluti — velika večina pa je nesla seboj še trdno vero svojih očetov, v duši pa slika Marije — brezjanske, feležjske, novotifstke ali mariborske ali kokarske — saj ima Marija pri nas toliko naslovov, kolikor je njenih velikih in malih romarskih cerkev — vsaka dolina ima svojo.

Ko so odhajali: te z zadnjim pogledom so objeli svoj domači kraj, svojo rodno zemljo, globoko ganotje skrili za veselim smehljajem, volze so zatrili nasilno v svojem očesu. A v njihovih dušah je ostal spomin, utišen kot neizbrisani pečat. V kakšni tih uri, ko se srca iskreno odpirajo, so mi ponovno pripovedovali v Ameriki naši izseljenci, da ne mine dan, ko ne bi romale misli

nazaj v domači kraj, ko bi v spominu ne prehodili pota in steze, kjer so hodili v svoji mladosti. Pa čeprav jim v tujini gnetno dobro gre, imajo vsak dan deset- in desetletja dolgo uhajajo misli nazaj, se povračajo spomini v dolenski gorice na kršne njive Suhe Krajine, na bregove Kolpe od Ozilnice preko Fare in Kostela. Starega trga in Vinice čez Preloko in Pozemeli do Metlike, pa v planine gorenjske in v notranjski. Kras v zelene pašnike in temne gozdove Savinjske doline, in v obmurske ravnine z dreveredi melanholičnih jagnjet. In spomin vse eteze prehodi, vse prijatelje pozdravlja in se ob grobovih staršev ustavlja. Oj, a kolikim vzemi so srca izseljencev povezana z domačo zemljo! In ko jim govorit tam v tujini o domačem kraju, solza zablesli v očesu najtršege moža in najpreizkušenejše matere, mladina pod tujim soncem rojena pa prislutne in rahlo se ji vzbujata želja, da bi kdaj videla zemljo, ki je cili hrepenenja njihovih staršev.

Najtežje pa je to, da domače cerkve ni, ne široke pesmi domačih zvonor, ne petja v njej in besede božje, jasne in tople v tistem jeziku, v katerem je prve molitvice jecljal za svojo dobro materjo.

V najtežjih trenutkih — in koliko jih je v tujini — ko se človek skrije v najtišji kot svoje notranjosti, kjer lučka otroške vere in nade brli — o, če tedaj ni slovenskega duhovnika, spovednika. — Oj, kako je to težko! In če na smrtni postelji ni tolažilnega smehljaja slovenskega kaplana, ne skrbnega pogleda slovenskega župnika, oj kako je to trikrat hudo!

Ali se naj čudimo, če je v takih okoliščinah marekatemu v skritem kotu duše lučka vere ugasnila, ko pa ni bilo domače roke, da bi pravčasno olja prilivala? Kako malo mislimo na to, ko sodimo in obsojamo vse vprek, če se kateri vrne domov s pogoriščem v duši.

Videl sem jih in spoznal, kako si le s heroizmom morejo ohraniti svojo vero in so si jo v takih razmerah, v katerih bi pri nas doma vsi propadli, ker smo preveč postrženi in zato razvajeni.

Cim bolje spoznamo razmere, v katerih naši izseljenci žive, tem bolj bomo domeli, koliko smo mi v domovini nad njimi grešili. Kako malo smo

jancev pri Marku Avreliju, se je zavaroval Lucij Ver s celo armado vojakov in služabnikov. Sto pretorjancev v zlatih šlemih in oklepih je povsilo svoje meče pred Publijem, ko je prestopil prag prestolnice mlajšega vladarja. Sužnji vseh narodnosti so se prericivali v zaposleni nedelavnosti po vseh hodnikih, tako da se je moral prisilec kar prericivati.

Publij je poznal, kako so razdeljeni prostori pri Luciju Veru. Šel je v smeri, odkoder je bilo slišati iz zadaj ležečih sob petje. Nihče ga ni zadrževal. Njegova senatorska obleka ga je varovala pred vsiljivo radovednostjo sužnjev. Celo dva sirska osvobodjenca, ki sta opravljala službo hišnikov, ga nista vprašala za ime. Neovirano je prišel do praga prostorne dvorane, kjer se je vladar gostil s svojimi gosti.

Okrog tleh dolgih, v obliki podkve postavljenih miz, je počivalo na škrlatnih blazinah kakih petdeset uglednih mož, ki so bili v Rimu in vseh provincah dobro znani. Cvetlični venci so krasili njihove glave. S komolci naslonjeni na blazine, so poslušali prefekti, pretorji, tribuni, cesarski svetovalci in slavnimi modrijani petje malobledne Egiptanke izredne lepote. Umetnica bi bila lahko zaradi svoje krasne postave služila kot model slavnemu kiparju. Toda gostje Lucija Vera niso opazili nič posebnega na njej. Imeli so za njo samo malomarne, mrke poglede ljudi, ki so že vsega prenasajeni.

Novoga Lucij Ver itak ni mogel ponuditi svojim gostom. Baletu in petje so videli in slišali senatorji in filozofije tako često in tako različno, da so danes samo še iz navade ploskali. Niti na afrikanskem plesu mnogih zamorskih dečkov niti na andaluzijskem, katerega je plesalo sto iskrih španskih deklet, se niso mogli gospodariti sveta ogreti. Tudi uredstave množestvilnih vrhovodcev in glumcev, ki so nastopali pomazano in skupno, niso bile za nje nič novega.

5

Dolčas in nasičenost je morila odlično družbo, kateri so stregle množice sužnjev. Vsakemu gostu so pridelili lastnega grškega, v siliški šoli izobraženega strežnika. Samo te je smel podati zlat krožnik ali čašo, katero so prinesli sužnji.

Ko je vstopil Publij, so nesli že jadje in pecivo. Novi pretor je čakal konca petja egiptovske krasotice, potem pa se je približal gostoljubnemu imperatorju. Ta je ležal v škrlatni tuniki z zlatim vencem okrog senc v srebrnem ležaju na čelu mize med mestnim prefektom in Avidijem Kasijem, vrhovnim poveljnikom orientalskih legij. Njegov obraz je žarel od preveč užitega vina. Tudi on se je dolgočasil in neprestano zdehal.

Publijev poklon je vrnil z veselim glasom. »Pozdravljen, ti krepotni Rimljan s pogledom Bruta, s katerim ogreniš ti nepoboljšljivi kvaritelj iger vsem skupaj ali vsakemu posebej in povsod vsako zabavo. Vzemi prostor poleg prefekta Servija, čigar vzorna ljubezen tako popolno in lepo sodelaša s tvojo vzorno krepostjo. Vidva oba sta danes v amfiteatru ves Rim s svojim dostojanstvenim zadržanjem vzpodbudila, a izplačalo bi se izpostaviti vaju javno na rimskem Forumu, da se nauči rimsko ljudstvo od vaju domovinskih in državnih kreposti, in da zvedo rimske dame, česa ne smejo od vaju pričakovati.«

Večina zbranih je smatrala za svojo dolžnost marsikatero vladarjevo besedo podpreti z zaničljivim smehom; zadnjim besedam pa so celo ploskali. Samo Avidij Kasij je gubanič čelo zaradi nizkotnega načina, s katerim je sprejel cesar tako zaslužnega častnika in državnega uradnika. Tudi Marij Pomponij, pretor tujecev, se je grizel v ustnice.

Publij je ohranil svoj mir, se samo lahno priklonil in šel ne da bi izrekel besedice na odkazani mu storstori.

Lucij Ver pa je nadaljeval:

mislili nanje! Se manj storili zanje. Soditi jih po tem, koliko so denarja domov poslali. Osvoboditiste, ki so versko in moralno propadli. Zdeli so sem jih toliko videl in čislati začel, razumen, da tak, ki že doma ni bil najubogljivejša ovca bogi čredi, v tujini brez pastirja, brez očelovskega pastirja, ki za njegovo dušo odgovornost nosi, da ni propade in se zastrupljen vrne, ki strup se mu druge širi, kakor nalezljivo bolezen. Nata kršćanska in narodna dolžnost je, da podpiramo izseljence s kulturnimi, moralnimi in osebnimi vezmi, da vzdržimo ob navalu tujih vplivov, katerim oddale se niso naučili ne pripravili.

Če kot Slovenec govorim — pravim: Knjižne časopise in pesmi slovenske jim nudimo in kadar pridejo v domovino na obisk, poskrbimo, da živijo doma velik slovenski praznik.

Če kot škof govorim — pravim: Duhovne potrebe jim dajmo, misijonarje pošiljajmo, kadar domov vrnejo, v svoje tople vereke življenje vključimo, da ostanejo zvesti Bogu in veri, la vero in božjo službo jim ohranimo najdlje in naj bolj uspešno tudi besedo in čustvovanje slovensko in jugoslovansko. Ves narod — pa bodaj, da posamezniki — se tako različnih nazorov — bi moral v tem oziru složiti in s porazumno uveljaviti in se zavedati, da v tujini izseljenci najdlje ohranijo materinsko besedo in slovensko mišljenje, če ne cerkev in duhovnik ta naravni zaklad čuva in daja z nadnaravno obrambo. — Oboje naj je med naše izseljence po naši radio postaji razliti in stalno. Vskokrat — kakor nočjo — naj jih prinese iz domače zemlje pozdrave, iz naših tujstvih src pa molitve — vsaka izseljenska ura znova utrdi duhovne vezi krvi, jezika in vere, nam doma in našimi brati in sestrami v tujini. Pozdravljeni in blagoslovljeni bodite!

Dolgi, združite sel v Ameriki so dolgi, merijo preko 1.80 m, ustanovili svoje društvo, ki šteje danes že do 10.000 članov. Pravila jim prepisujejo, da bojkotirajo vsako trgovino, ki prodaja preizkušene stole in mize, prekratke postelje in obleke. Predsednik toži v svoji prvi javni okrožnici: Cim bolj napreduje normalizacija (enakost metru industriji), tem neznosnejše je za nas. Kmalu bomo mogli skozi nobena vrata, za nas ne izgojovljenega perila in obleke, v avtu ali v avto se ne bomo mogli stegniti. Vse izdelavo smo male. — Samo v Ameriki, pravi predsednik, sta nad 2 milijona sotrpino, po vsem svetu pa jih brez števila

»Kajti morda se ne veste vsi, da pretor Servij je dva meseca išče svojo nevesto, kateri mu je neki druzek pred nosom ugrabil. Dva meseca! To je več kot preveč, saj se človek tudi najslabše ljubezni naveliči ali jo poruči. On si pa še vedno želi k njej nazaj! Zneči države naj mu postavijo v templju Venere in ga molijo kot boga zveste ljubezni!«

Novo pritrjevanje in ploskanje je sledilo besedam.

Servij je medtem nepremično gledal imperatorja v rdeči, zabuhli obraz. Prefektor ni gledal ni nič zmanjšal podlosti rimskega močnega. Slabo skrito zaničevanje je govorilo iz njegovih očih. Germana, ki so se sedaj jekleno bleščali.

»Za take poglede bi ti dal Kaligula, Nero ali Domicijan odsekati lepo glavo od trupla!« je nadaljeval Lucij Ver. »Jaz pa bom dal ti čast tvoji ljubezni najstarejšega falernca, ki piskrivačo cesarske kleti na našo mizo. Kajti včasih dobe vladarji dopadajo ne na pogost svojih podanikov, Preveč pritrjevanja čujmo okrog sebe in vidimo preveč hinavcev. Ti ponos pa deluje osvežujoče!«

Dal je znamenje dvornemu mojstru, potem se je pa obrnil k mestnemu prefektu in besedami: »In ti glej, da ne bo Servij Kaligula!« Kalpurnij zastoj iskal svoje neveste. Poročnik bi rad videl ženo, ki je v našem bratstvu prefektu zbudila tako vroče in trajno čustvo, da se ni niti v Rimu ohladilo. Uboge politične zločince, sanjave kristjane znate poskati v zemskih votlinah; ako pa gre za to, da se kaže za Rim zaslužnemu možu pravica, toda izgube naši voluharski psi sled in čuječost Servijeva nevesta je vredna, da se celo vladar zavzame za njo. To mora biti izredno lepa in vabljiva ženska podoba!«

Značilen smeh je bilo opaziti na ustnicah senatorjev V Servijevih očeh pa so zableskale motne luči.

Mladina v sovjetski Rusiji

Ker so v Rusiji otroci več ali manj iztrgani iz kroga družine zaradi številnih zakonitih ločitvev, vedno večjega števila nezakonitih otrok in zlasti še zaradi brezverske vzgoje, postaja usoda mladine v Rusiji zelo žalostna. Žalostno je življenje ruske mladine že z rojstvom na zemeljsko srečo: Večkrat namreč jemamo, kako velik odstotek je dosegla umrljivost otrok vprav v Rusiji. Zaradi lakote se otikajo gruče zanemarjenih, raztrganih in propadlih fantičkov in deklic, ki nadlegujejo ljudi, beratičijo, krajejo in uganjajo razne zločine. Oblast si skuša pomagati z javnimi zavetili, ki pa ne dajejo dovolj uspehov. Komunistični list »Izvestija« je na primer pisal 3. avgusta 1935 naslednje: Položaj mladine v državi zavetilišč se ni izboljšal. Pogosto uhaja mladina iz njih. Tako je ubežalo v letih 1922 do 1933 nič manj kot 9000 otrok tozadevnim komisarijatom... Ponekod se v zavetiliščih poslužujejo skrajno nasilnih vzgojnih sredstev. Tako n. pr. pretepaajo mladino do smrti v zavetiliščih v področju Urala v Serpukovu in v Sverdlovskem. Tu in tam se dogaja, da jih odvedejo iz zavetilišč pod pretvezo, da jih pošljejo domov k staršem. Ko pa starši povprašujejo po svojih otrocih, jih ni mogoče več najti. — Drugod mora nedoročena mladina na težko delo, ki presega njene telesne moči. — Tako je pisala »Komsomolskaja Pravda« dne 15. avgusta leta 1935 naslednje: Posebni odbor je ugotovil, da se zaposluje mladina v mnogih kolhozih (drž. posestvih) z očitnim delom, ki presega njene telesne moči. Prisiljeni so delati na polju šest do osem ur dnevno in še več; vrh tega pa morajo še počasi čuvati poljske pridelke in kmetijske stroje. — V Rusiji torej doživlja mladina v okoliščinah komunizma isto zemeljsko srečo, kot jo je

doživljala mladina pred sto leti na Angleškem, ko je izrabljala gospodarski liberalizem s prenapornim in ponočnim delom ženske in otroke do belih kosti.

Ce pa je že v telesnem oziru mladina v Rusiji pomilovanja vredna, je še bolj žalostno njeno duševno stanje. V tem oziru je zanimivo poročilo francoskega pisatelja Henri Le Faucon o življenju komunistično vzgojene ruske mladine. Poročila so izvečki in dobesedni izreki iz vodilnih sovjetskih listov z natančno navedbo naslova in številke lista, tako da jih lahko vsakdo kontrolira.

Sovjetsko časopisje ugotavlja, da med rusko mladino strahovito narašča pokvarjenost, banditstvo in vsake vrste zločinstvo. Tako poroča »Koms. Pravda«. 1935, št. 39 iz pokrajine v Uralu, da je število mladostnih zločincev v teh pokrajinah strahovito naraslo in da se jim je posrečilo pritegniti v svoje območje večino mladine. Isti list piše 1935, št. 72: Zanemarjena mladina je naša največja nadloga, naš največji neuspeh, pa tudi naša sramota. Banditstvo te mladine presega že vse meje. Zavod za socialno skrbstvo mladostnih v Odesi priznava, da ne more s sredstvi, ki jih ima na razpolago, pri teh mladih pokvarjenih ničesar doseči. Mnogokrat, pravi tudi dalje, moramo poklicati vojaštvo na pomoč, če se ubranimo nasilju teh posurovelih otrok. Tajnik združene ruske komunistične mladine z imenom Kosarev poroča o razmerah po šolah v Moskvi, da je banditstvo in vsakovrstna pokvarjenost značilen pojav v sovjetskem šolstvu. Izvenšolsko življenje te mladine vodijo pokvarjeni mladitci, ki vplivajo s svojim slabim zgledom skrajno slabo na mlade ljudi. Zato ni čuda, da je življenje te mladine polno propalosti, medsebojnega za-

vajanja, pijančevanja, spolne razbrzdanosti, tatvin in telesnih poškodb. — Iz pokrajine v Uralu poroča Koma. Pravda 1935, št. 83, da je šolska mladina v zvezi s tatinskimi družbami in da sodelujejo otroci pri roparskih umorih. Iz raznih delavskih okrajev poroča časopisje, da se dogajajo med mladino pretepi, uboji in ropi pri belem dnevu. Zopet poročajo, da so otroci ubili uradnike in součence, ki se jim niso hoteli pridružiti, da so izropali skladišča živil in opojnih pijač, da so pobili učitelje, razdeljali šolsko opremo in onemogočili pouk za več dni itd. itd. Ti pojavi razodevajo, tako pravi zgoraj imenovani pisatelj, čudno čliko o tako imenovani boljševiški kulturi in o novem rodu, ki ga hočejo vzgojiti s svojim brezboštvom.

Iz poročil sovjetskih listov je razvidno, da je v celotni sovjetski Rusiji komunistična vzgoja popolnoma odpovedala. Propadanje teh mladih ljudi je naravna posledica brezbožne vzgoje. Ta način vzgoje človeštvu ne bo dal boljšega roda. Pač pa ljudi neukročenih strasti, ki bodo družbeno zlo na svetu le še povečali.

Dodajmo še, da se pojavljajo podobni pojavi kot v Rusiji tudi že na Francoskem. Na Francoskem je dvoje vrst šol: državne in cerkvene. Slednje vzdržuje z velikanskimi žrtvami cerkev sama; kot je znano, so na državnih šolah učitelji največini socialisti in komunisti (organiziranih je okrog 20.000). Značilno je, da se je letošnjega leta meseca februarja zelo uvaževani in ugledni francoski general Weigand obregnil ob te učitelje v nekem svojem govoru. Med drugim jim je rekel: Doklej bomo še trpeli, da nam bodo ti učitelji rovarili zoper državo. Nadalje je ugotovil na temelju zanesljivih dokazov, da so učenci, ki izhajajo iz državnih šol, popolni nevedneži, tako da mora človek včasih dvomiti, ali so sploh obiskovali kakšno šolo.

»Tvoje povelje, božanstveni imperator, se so izvršilo,« je odgovoril mestni prefekt, pri čemer je vprašujoče pogledal Marka Kvinktilija, ki je bil tudi navzoč.

Veseli eks-pretor je nevidno prikimal z glavo, s čimer je dal razumeti, da ne bo oviral mestnega prefekta v njegovih ukrepih.

Tedaj je dvignil Lucij Ver s sto let starim kalenarjem napolnjen murinski vrč in rekel: »Servij, na čast tvoji ljubezni!«

Nastavl je vrč na ustnice in pil — pil je dolgo s presledki in vedno bolj ga je obhvala dečica v obraz, čelne in vratne žile so se mu napele in oči so mu izstopile, a izpil je vrč do dna. Nato je zagnal dragoceno posodo, kras cesarske zakladnice na podstavek iz mozaika in omahnil na ležišče.

»Pijte... pijte!« je jecjal svojim gostom.

Njegov telesni zdravnik, star Egipčan, ki je stal poleg njega, se je v skrbeh sklonil k njemu.

»Pojdi proč, norec!« je mrmral Lucij Ver. »Za vse drugačne merice sem izpil... Pijtel... pijtel!«

Nov vrč je začel krožiti.

Z žalostnim pogledom je strmel vladar v svoje goste in zaničljiv izraz je igral okrog njegovih ustnic. Dvignil je svojo glavo, jo podprl z roko in zaklical gostom:

»Tvoja sladka, odpuščljiva cirenejska modrost je varljiva, Aristomed!... Da Aristomed tebe se tiče!«

Filozof, mlad eleganten Grk, v plašču iz najboljšega sukna, z lepo počesanimi lasmi, močno parfumiran, obložen z blestečimi prstani in zapestnicami, se je malo dvignil na svojem ležišču in odvrnil:

»Mojo modrost objema strah pred »Nič« po smrti in me uči, uživati med iz cvetlice življenja do zadnje kaplje. Aristopovi učenci menjajo življenje, ako se naveličajo enega.«

Toda izrednega uživanja vendar ne znajo pripraviti!« je odgovoril Lucij Ver. »Svoje ve-

selje izčrpajo prehitro. In zato je tvoja modrost varljiva, Aristomed, ker se človek pri tem dolgočasí.«

Ker ne pozna nobene mere v lovu po sreči, se je vmešal drug filozof, epikurejec Pitija, evetoč in rdeč Aleksandrinec. »Ne nasiti tega z veseljem, kar draži, ampak zadovoljuje in miri.«

»Mene zadovoljuje in umiri sedaj izvrstni falernec,« je odvrnil Aristomed in nastavl vrč na usta.

»Jutri ga boš pa preklinjal,« je pripomnil Aleksandrinec.

»Skrb za jutri prepustim tebi!« je kričal prvi. Oba filozofa sta se spogledala kot dva petelina, ki se izživata na dvoboju. Zaničljiv nasmej je odvil imperatorjev trudni obraz. Ozrl se je sporazumno z Markom Kvinktilijem in ukazal prinesiti svež vrč vina.

»Čast vama žarki solnci antoninskega cesarstva! Vaš blišč je postal v senco bogove in osvetlil vse življenjske skrivnosti. Vidva sta prebivalce Olimpa s svojim jezikom umorila, ker ti stari pohabljenici niso bili vredni drugega orožja. Razprčila sta tesnobno temo, ki nas je obdajala in nas osrečila s polno svobodo mišljenja, delovanja in opuščanja. Izpijta visokochastita modrišana, jaz pijem tudi vam na čast!«

Nastavl je vrč na ustnice in se defal kot bi pil, a obenem opazoval vse navzoče modrijane.

Samo Aristomed in Pitija sta si upala. Drugi so z nezaupnimi očmi merili velike vrče. Stari falernec je že začel delovati in že niso vedeli, kaj naj mislijo o dvomni napitnici.

»Imperator pričakuje od vaju odločitve!« je nadaljeval Lucij Ver.

Po tako vsiljivi zahtevi sta morala filozofa piti. Večina je padla z glavami na naslonjač ali naslonjalo. Tega pa Lucij Ver ni maral.

»Truden sem že od modrosti Aristomeda in Pitija,« je govoril imperator dalje. »In ker sem tako verno poslušal njune nasvete sem se začel

majati kot trblo debló. Zato sem se odločil, da izpremenim način svojega življenja. Koga drugega pa naj poslušam za nasvete, kot vas, katerih glave klonijo od teže modrosti in vsvedlosti in katerih pleše se bleste kot svetilniki. Povejte mi kaj od svoje modrosti, da bom, čeprav sam od daleč, vsaj malo podoben svojemu bratu Marku Avreliju. Začni ti, Filip. Povej nam, kar veš!«

Dal je dvorniku znamenje in komaj je Filip poizkusil, da se dvigne na svojem mestu, že ga je zagrabilo četrto sužnjevo, ga dvignilo in v splošno zabavo postavilo na mizo.

Vse je ploskalo in se smejala, ohogi filozof pa se je oziral v zadregi okrog sebe.

»Hočem vedeti od tebe, kaj je bistvo vsega!« je rekel zapovedujoče Lucij Ver.

»Najvišje bitje je... število... in... in zvok,« je jecjal pitagorejec, »in svet obstoji... iz štirih elementov: zemlje, vode, zraka in ognja.«

»Med tvojimi elementi manjka vino,« ga je zavrnil Lucij Ver, »ali ni najvišje bitje imperator?« Tvoja modrost je žaljenje veličanstva! Javno jo bom prodal. Koliko da kdo za Filipovo modrost?«

»Dva asak!« je ponudil Mark Kvinktilij.

»Preveč, preveč!« je zaklical eden med splošnim smehom.

»Dajte mi sem Krizipus!« je ukazal vladar.

In zopet so štirje urni sužnji postavili drugega filozofa na mizo. Ta je bil pristaša Sokratovega nauka.

Ne da bi čakal na vprašanje, je ta v eni sapi povedal, kot bi se hotel neprijetne naloge čimprej tem bolj rešiti: »Ideje so večni zakoni sveta. Vse, kar mi vidimo, je samo senčna slika reči, ki v vidni obliki v naravi sploh ne bivajo.«

»Kje torej obstoje te stvari?« je vprašal Mark.

»Nikjer na svetu; ker če bi tu bivale, tedaj bi jih sploh ne bilo tu.«

(Dalje prihodnjik.)

P I S A N O P O L J E

Rešite nas sankcij

Zadnji trgovski list obširno opisuje škodo, ki jo trpi Jugoslavija radi znanih gospodarskih ukrepov (sankcij) proti Italiji. Odločno se zavzema za ukinitev sankcij in piše med drugim tudi sledeče:

Ponesrečena poteza od vsega početka so bile sankcije proti Italiji, ker jih velike sile nikdar niso nameravale iskreno in odločno izvajati. Sklenjene so bile le tako zaradi lepšega, da se varuje ugled in da se je obvarovala veljava Zveze narodov pred popolnim pomolom. Da bi se pa resno in odločno mislilo izvajati sankcije, o tem so bili podani le napevni dokazi. Ali bi si sicer mogoče misliti, da bi se upala mala Avstrija postaviti po robu vsem 53 državam, ki so sklenile sankcije? Ali ne bi le majhen pritisk velesil zadovoljal, da bi se tudi Avstrija in Madjarska priključili izvajanju sankcij? In zakaj se niso sklenile tudi petrolejske sankcije, ki bi Italijo pred vsem zadele? Zakaj ni bil prepovedan izvoz v Italijo tudi onih surovin, ki služijo kar naravnost vojni industriji? Že od vsega početka se ni mislilo resno s sankcijami in zato tudi niso prinesle nobenega uspeha. Naj bo te nepepe igre in tega nepepega slepomiselnja za vedno konec in zato tudi končajte s sankcijami! Zlasti pa naj opravi konec z izvajanjem sankcij naša država, ki je pretrpela zaradi njih ogromno veliko izgub, da bi ji vsaj njene zaveznice priznale one ugodnosti, ki so jih že davno priznale in ki jih še priznavajo Avstriji!

Ni zato drugega pametnega izhoda ko ukinitve sankcij, in sicer čim prej in čim temeljiteje!

Uspela aprilška šala

Angleško časopisje se je te dni spominjalo posrečene aprilške šale, ki je svojčas ves London spravila v smeh. Časopis »Evening Star« je priobčil 31. marca 1846 vesti, da bo otvorjena prihodnji dan v Londonu razstava, ki naj jo vsak obišče. V dvorani Islington bo vsakdo ta dan lahko videl osle najčistejšega angleškega pokolerja. Najlepši angleški osel prejme nagrado. Žrtve aprilške potegavščine so postali mnogi čitatelji. Sto in sto jih je šlo drugi dan na razstavo, kjer so kaj kmalu spoznali, da so največji osli Anglije — oni sami. Časopis je prinesel sledeči dan podoben »zbovalcevc« in zadovoljno ugotovil, da se mu je aprilška šala sijajno posrečila.

Gasilci so se ponesrečili

Gasilska četa v Kamnici pri Mariboru je dobila nov gasilski avto, katerega so v nedeljo dopoldne preizkusili gasilci. Za poskusno vožnjo se je prijavilo osem gasilcev, in sicer so se odpeljali proti sosedni Selnici. Ko so se vozili na slemenu pred gostilno Golob na povratku proti Kamnici, je avto na ostrem ovinku zavozil z vso močjo v strmino, kar je bilo usodno. Na ovinku ga je prevelika brzina na mokri cesti vrgla vstran in avto je s prvim kolesom zadel v obcestni kamen ter je zaradi udara eksplodirala pneumatika, kar je zopet avto poglajalo na drugo stran ceste. Ponovni udarec pa je povzročil, da so eksplodirale vse tri pneumatike in avto je vrglo kakor pri eksploziji v zrak tako, da se je obrnil ter po-

kopal vse gasilce pod seboj. Prizor je bil strahoten, ker so ponesrečenci niso mogli izkoptati izpod vozila. Morali so priti ljudje ter jih rešiti. Štirje gasilci so dobili pri tem zelo nevarne poškodbe in so jih mariborski reševalci morali prepeljati s svojim avtomobilom v bolnišnico. Najbolj se je ponesrečil poveljnik gasilcev 31 letni gostilničar Maks Siker, ki si je zlomil desno nogo. Poškodovani so še 40 letni železničar Gašper Kajzer, ki je dobil poškodbe na glavi in po rokah ter desni nogi, 40 letni železničar Hinko Zunko, ki je poškodovan na glavi in na desni roki, ter 31 letni delavec Franc Glazer, ki si je močno poškodoval obe roki. Ostali pa so odnesli precej strahu. Škoda na avtomobilu je znatna, ker je novi avto skoraj popolnoma razbit.

Franjo Neubauer:

Teško slovo

Na pot se mož odpravlja,
ženica se poslavlja
in spremlja ga do vrat:
»Oj, srček moj srebrni,
le kmalu se povrne,
prinesi prstan zlat,
ki mu bleste v sredini
smaragdi in rubini.
prinesi rokavice,
klobuk in plašček nov,
cvetice in alastičice
prinesi mi domov.
Obleka zadnja moja
sedaj je že brez kroja
in barve ji blede;
in čevljički so slabi,
po dolgi so jim rabi
ponošene pete.
Na zadnjem bila balu
v zašitem že sem šalu,
to veš, da ko bom sama,
pri meni bo le mama;
še njej prineseš kaj!
Še to bi te prosila:
Drobiž sem porabila,
zato mi nekaj daj!
Saj veš, da nevesela
stotake bi načela,
ki hranim jih skrbno.
Sedaj pa glej moziček,
že čaka te voziček,
končajva zdaj slovo!»

Neurja v Rusiji

Okrog Sverdlovska v sovjetski Rusiji so divjali te dni hudi snežni viharji. Mnoge hiše so izgubile strehe in veliko število ljudi je bilo poškodovanih. Železniški promet so morali prekiniti. Na polotoku Krimu vlada za ta letni čas nenavaden mraz. Nad Novorosijsk je prihrumel peščen metež, ki je napravil veliko škodo in zahteval več smrtnih človeških žrtve. V Tiflizu na Kavkazu pa muči ljudi velika vročina, ki se je dvignila že do 32 stopinj Celzija. Volga je pri Jaroslavu zapustila strugo in poplavlja veliko ozemlja. — Mnogo vasi je pod vodo. Poplavljen je tudi del mesta Jaroslav.

Iz zrakoplovov skačejo

Rusi se ponašajo, da imajo izvežbano število četo mož in tudi žensk, ki s padalom skačejo iz letal na zemljo iz poljubne višine. To »športno« panogo gojijo sovjetske oblasti z veliko skrbjo. V Kijevu so na primer zgradili

sedem do 37 m visokih stolpov, s pomočjo katerih so izvežbali tekmo leta in pol baje 55 letni ljudje za skakanje s padalom. V zadnjem času prirejajo celo skakanje iz letal v morje, kar je seveda nevarnejše. K vojaškim padcem sovjetske vojske vedno spadajo tudi skoki iz letal v različnih višinah. Očividci povedujejo o divnem pogledu na stotine ljudi, ki s pomočjo padal plavajo med nebom in zemljo. Ta svojevrstni šport ima seveda tudi velik vojaški pomen.

839 din. za enega zajca

Divji zajci so postali tudi v okolici Valjeva za tamošnje kmete in sadjarje prava nadloga. Tako so napravili občutno škodo tudi posestniku Obrenu Jankoviču iz Bogatiča. Zajci so mu oglodali nove slivne nasade. Da jih zastraži je streljal s puško in je pri tem enega zajca ubil. Ker pa ni imel dovoljenja na lov, je bil kaznovan na 839 Din. Obsodbo je izreklo okrajno načelstvo v Valjevu, ki je odločilo takole: Jankovič mora plačati: 35 Din neplačane takse za lov, 40 Din redne takse za lov, 120 Din na ime trikratnega kazenskega zneska redne takse za lov, 31 Din redne banovinske takse, 93 Din na ime trikratnega kazenskega zneska banovinske takse, 50 Din redne takse za psa, 150 Din na ime trikratnega zneska kazenske takse za psa, 20 Din redne takse za orožni list, 60 Din na ime trikratnega kazenskega zneska za ta list, 150 Din narjav na ime glavne kazni, 40 Din pričam 50 Din za razsodbo. Skupaj 839 Din. Vse to za enega zajca, ki stane na marsikaterem trgu samo 6—10 Din. Pa se še kdo čudi, kaj so kmetje proti zajcu!

Letalska nesreča na ognjeniku

Nedavno je vozilo neko mehiško prometno letalo, v katerem se je nahajalo 12 evropskih turistov, nad mehiškim ognjenikom Popocatepetl. Turisti so si zaželeli, da bi ognjenik le bolj od blizu videli in zamogli fotografirati njegovo žrelo. Letalec je njihovi želji ustregel in se spustil nižje k gori. V višini nad ognjenikom je zrak precej redek, nenadoma je pilot izgubil oblast nad letalom, ki je nato tresel ob ognjenikove skale in zgorelo. Potnike so našli mrtve, v rokah so še držali svoje aparate. Med njimi je bil Oger, ki je nedavno doma prigljal pol milijona dinarjev in si na dobljeno vsoto privoščil potovanje okoli sveta.

Svetovna razstava katoliškega tiska

Priprave za veliko svetovno razstavo katoliškega tiska v Vatikanu se vrše s podvojeno hitrostjo. Znana dvorišča »Pomme de Pin« je kakor velika zgradba. Popolnoma je pokrito in pod njegovo streho so zgradili šestdeset velikih dvoran za razstavo katoliškega časopisja vsega sveta. Razstava se vrši ob priliki 75 letnice uradnega vatikanskega glasila »Osservatore Romano« in jo otvorijo 12. maja 1936. Organizaciji razstave predseduje ravnatelj vatikanskega uradnega glasila s sodelovanjem kongregacije »Propaganda fidei« in vzhodne kongregacije.

Razstava bo obsegala tri glavne oddelke. Prvi bo posvečen zgodovini časnikarstva in bo pokazala tiskarstvo od prvih skromnih početkov do današnjih dni. Drugi oddelek bo

obsegal katoliško časopisje vsega sveta in misijonski tisk. Tretji oddelek bo kazal raznovrstne liste kongregacij in redov. Poleg navedenih bo zgrajena še ena dvorana pred vhodom v razstavo. V tej dvorani bo služil katoliškemu namenu katoliški kino. Izložba svetovnega katoliškega tiska v Rimu bo sodeč po pripravih, zelo zanimiva.

Turki hočejo biti samostojni

Ker so se zadnje tedne izvršili križiči prelomi mednarodnih pogodb tako od strani Nemčije kakor od strani Avstrije, so se zabele tudi druge, po mednarodnih dogovorih v svojem razvoju vezane države izpraševati, ali bi tudi njim dovoljeno to, kar je bilo dovoljeno Nemčiji in Avstriji.

Zdaj se je namreč oglašila tudi Turčija z zahtevu, da se ji dovoli svobodno utrjevanje morskih ožin, ker je bilo tej državi po pogodbi prepovedano. Turčija pa ni postavila Zvezu narodov pred izvršeno dejstvo, ampak hoče na temelju pogodbe in v sporazumu z Zvezu narodov uresničiti svojo zahtevo.

Turško zahtevo je sprejelo angleško časopisje dokaj povoljno. To je tem bolj važno, ker je Anglija v vprašanju utrditve ali neutrditve Dardanel zelo prizadeta. Da bo Balkanska zveza turško željo z vsemi silami podprla, je pa tak razumljivo.

NAZNANILA

n O Binkoštih na Trsat in na otok Rabl Največje in najlepše romanje z izletom po morju. Brezplačna pojedina pošiljka pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sentpetrska vojašnica.

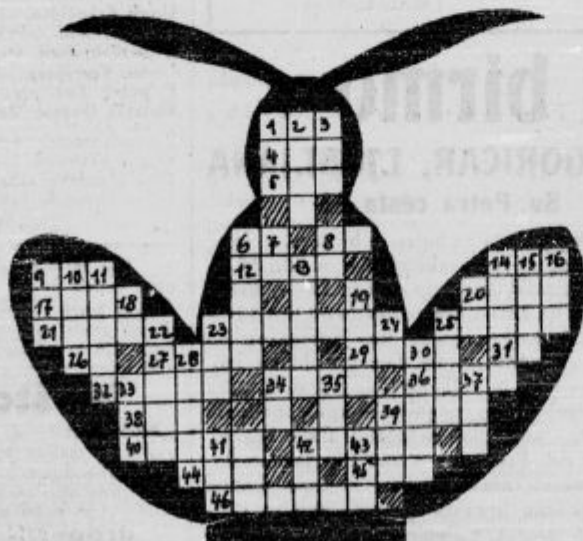
n Ljubljanska podružnica Zakš ima v nedeljo, 19. aprila ob 9 v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani sestanek. Na sporedu je važno predavanje g. ing. Muka. Clam pridite vsil Povabilo še druge meštalce!

n Ribnica. Veliko kmečko zborovanje bo dne 20. t. m. ob 1 pop. v dvorani Prosvetnega društva. Govori predsednik Kmečke zveze g. Brodar in drugi govorniki iz Ljubljane o vseh perečih vprašanjih našega kmečkega gospodarstva. Dolenjci ta dan vsi v Ribnico, da manifestiramo za svoje pravice! — Kmečka zveza.

Uganka „Pirhi“

Navpično: 1. mnogo
2. skupaj, 3. domača
žival, 4. strupena kača,
5. polhitvo, 6. ploskovna
mera, 7. ut, 8. konica,
9. prevozno sredstvo, 10.
obala, 11. čimer je več
sonce zakrito, 12. slin,
13. letela žival, 14. ak,
15. hito, 16. del voza, 17.
domač pozdrav pri od-
podu, 18. predplačila, 19.
plosk. mera, 20. krogla,
21. sorodnik, 22. kar je
»Domoljub« na zad-
nji strani, 23. je v ustih,
24. del voza, 25. če ni
pameten, 26. žensko krat-
ko ime, 27. število, 28.
število, 29. število, 30.
ženski glas

Vodoravno: 1. lov-
ska trobenta, 2. strupena
žuželka, 3. potrebuemo
dan, 4. sa, 5. zajedalec na glavi, 6. del gla-
ve, 7. čebelnjak, 8. konica, 9. ima vsaka
nosa, 10. ima vsaka knjiga, 11. stari telesni da-
vek, 12. cerkveni izraz veselja, 13. domača žival,
14. ol, 15. drug izraz za vrata, 16. je v trebuhu,

31. število, 32. del zemlje na vzhodu od nas,
33. ima vsaka hiša, 34. trpiš, če si lačen, 35. del
voza, 36. del roke, 37. drug izraz za ovco, 38. re-
ka, ki teče skozi Maribor, 39. žensko krstno imo,
40. trda voda, 41. del cerkvenega leta.

UČENIK
V
ZAVODU
Z
NASTAVNIKOM

Iz občinske pisarne

Izdajanje živinskih potnih listov. Glede izda-
janja živinskih potnih listov kakor tudi glede po-
daljševanja potrdil o zdravju živine in prenos
lastništva na živinskih potnih listih je po občinah,
zlasti pa med ljudmi premajhno poznavanje pred-
pisov. Dokler so obstajale še stare majhne občine,
so se izdajali živinski potni listi po enem kraju,
večinoma je bil to občinski urad; le večje občine
so imele po več poverjenikov za izdajanje živin-
skih potnih listov, da je bilo s tem ljudem pri-
hranjenega mnogo časa. Danes so pa večinoma vse
naše občine tako obsežne, da nikakor ni mogoče,
da bi se kje dalo samo na enem mestu izdajati
živinske potne liste za področje vse občine. Če
zahtevajo gospodarski in drugi javni interesi ter
krajne razmere, da se v kateri občini izdajajo
živinski potni listi, podaljšuje potrdilo o zdrav-
stvenem stanju živine in potrjuje prenos lastništva
na več krajih, more to skleniti občinski od-
bor. Občinski odbor mora v svojem sklepu na-
tlačno določiti okoliščine za posameznega poverjenika.
Za poverjenika, t. j. za izdajatelja živinskih po-
tnih listov sme občinski odbor določiti samo uda-
n občinskega odbora. Sklep občinskega odbora o
razdelitvi občine na posamezna poverjenišva ozi-
roma o imenovanju poverjenikov za izdajanje ži-
vinskih potnih listov mora izrečno potrditi okr-
načelnik, ki mora tudi izjaviti, da se z imenova-
njem izdajatelja strinja. Če te odobritve ni, se
smejo živinski potni listi izdajati samo na sedežu
občine.

Novi volilni imeniki. Po § 24. zakona o volil-
nih imenikih morajo občine vsako leto popol-
noma obnoviti imenike s tem, da izvirni volilni
imenik po stanju, v katerem se nahaja za časa
obnove, na novo prepisejo. — Po § 5. navede-
nega zakona izvršijo občinske uprave vsako leto v
času od 1. do 31. januarja uradoma popravke vo-
lilnih imenikov. Ob tej priliki se vpišejo v volilni
imenik vse osebe, ki imajo v občini volil. pravico,
pa v volilnem imeniku niso bile vpisane; osebe
pa, ki nimajo več volilne pravice v občini, pa se
ob tej priliki črtajo. Če je postalo sporno, ali naj
se posla po § 5. in 24. zak. o volil. imenikih op-
ravitve istočasno, je dalo sedaj ministrstvo za notranje
zadeve pojasnilo, da bi bila istočasna izvršitev
obeh poslov neumestna, ker gre za popolnoma raz-
lične stvari in bi ob istočasni izvršitvi druga dru-
go motile. Zato naj se volilni imeniki nanovo pre-
pišejo šele tekom druge polovice leta 1936.

Ugodno **volincnega blaga** za moške
nakup
oblike in svile se vam nudi — drž. uradnikom
tudi na obroke

oblačilnica za slovenijo, Ljubljana, Tyrševa
cesta 29 (bila Gospodarske zveze).
De predlaga prodajamo blago deloma tudi na hranilne
kupitke članic Radržne zveze.

Huda tača. »Pomislite, mojo tačo je ugriznil
pes.
»No, in kaj je potem?
»Njegov gospodar se je pritožil, da je pes
sedaj stekel.«

**Nihče več ne premissuje, kje naj kupi
klobuk ali čepico**

V najnovejših oblikah v veliki izbiri in najnižih
cenah jih dobite pri trdki

Mirko Bogataj, Ljubljana, Stari trg 14

Bolezni jeter in žolča

Jetra imenujemo veliko žlezo, ki leži na desni
strani človeškega drobovja. Jetra proizvajajo žolč,
to je zelenkasto rumeno, grenko tekočino, ki se
nabira v žolčnem mehurju; od tu se izliva v tenko
črevo in je za prebavo največje važnosti. Radi tega
pride valed obolenja jeter, kakor tudi valed za-
stojanja jeter ali zamaženja jeter, bolezni
žolča, žolčnih kamnov (ki povzročajo hude boleči-
ne) vedno do težkih prebavnih motenj, zaprtja,
splošne telesne slabosti, lenivosti črevesja, oslabe-
ljenja, a dostikrat tudi do zlatence, rumene kože,
bljuvanja in pomanjkanja apetita.

Dnevno enkrat je piti Planinka čaj, ki valed
vsebuječega natrija pospešuje tvorjenje zdravih
žolčnih sokov, vzdržuje kri lahko tekočo in hra-
ni rdeča krvna telesa. V glavnem se je treba
braniti z zelenjavo in sadjem, pije naj se posneto
mleko, ogibati pa se je vseh težkih jedil, kakor
mesa, jajc, maščobe in pa ostrih začimb ter alko-
hola.

Gospod, 35 let star, je več mesecev bolehal na
težki koliki žolčnih kamnov, bil je zelo slab in
slab. Valed štirideskega zdravljenja z Planinka
čajem, kakor tudi hranjenja s pinjenim mlekom
in rastlinsko hrano so prenehalo bolečine, dobil je
zdravo prebavo in se je tudi telesno zelo okrepil.

Reg. br. 529/36.

Brinje, fige in grozdčije za žganjekuho dobite
vedno v Javnih skladiščih pri trdki
Fran Pečjak d. z o. z., Ljubljana,
Tyrševa (Ducajska) cesta št. 33

Vse denarne posle,

nakup in prodajo vrednostnih papirjev (vojne škode),
razne kompenzacije, plačila in terjatve pri denarnih
zavodih itd. vam izposluje

ALOJZIJ PLANINŠEK

bančna posl. pisarna, LJUBLJANA, Beethovnova
ulica 1/1, vrata 19. — Telefon 35-10.

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni
nabožni mesečnik v naši državi.
Ima vedno lepe slike v bakro-
tisku. Pišite, da ga vam pošljejo
na ogled. Naslov: »Bogoljub«,
Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Mali oglasnik

Vseka drobna vrstica ali nje prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebščine ali prodajajo svoje pridelke ali
izšajo poslovske obrtniki pomočnikov
ali vavencov in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Prodaja posestev

10 oraloval zemlje vsa
gospodarska poslopja,
rede se dve kravi in
2 prašiča. 30.000 Din.
Golše št. 20 p. Kresnice

Na dražbi. Pri sošišu
Litija se
proda 7. maja posestvo
oddaljeno pol ure od
jele postaje Kresnice.
Cenilna vrednost
55.000 Din. Pojasniti
daje občina Kresnice.

Deklo za vas kmečka
dela, brez 28 let
staro, išče boljše hišo
na Gorenjskem. — Biti
mora večša moženja
krav. — Ponudbe na
upravo Domoljuba pod
»Poštena in pridna«
št. 54/5.

Hišica, dekle in pa-
rova, stira sprema-
Rakovec, Notr. Gorice,
p. Brezovica.

Kravo brejo 36 tednov,
dobro mlakar-
ico, otodam — Selan,
Stranska vas št. 7, Do-
brava.

2000 kg pese prodam
mem dekle do 20 let
staro. Sitar, Zg. Šiška 8.

Prodaja hiše z gospo-
darskim
poslopjem, Travniškov,
gozdov, nlij kolikor se
želi. Blizu glavne ceste,
cerkve, žel. postaje. Po-
lovice denarja polovico
knjižice. Javornik, Gro-
suplje

Meharski vozček

prodam, Anton Mravljec,
Sp. Kaniel 33

Posnemalnišne tivalne
stroje,
elektromotorje, kakor
kmetijsko gospodarske
stroje kupite najsolid-
nejše potom tovarn za-
stopstva Turfan, Lju-
bljana, pošl. predal 86.

Priljavili smo za Bi-
košči
se večje izbire obiek-
le perila po nižanjih
cenah pri Preskerju.
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta št. 14.

Fižol ribničan, semen-
ski, prodam, Ivan
Gubanev, Bokovica 38,
Vodice.

Hiša montafonca, liceo-
covanega v Ljub-
ljanskem srezu, staroga
15—18 mesecev, kupim.
Porketja, Zadobrova 3,
D. M. Polje.

Vavencu sprejme za
sedlarsko in
lapetniško obrt Alojzij
Ivantič, Mokronog.

Geodij v dobrem ste-
nju in kolo za
jermen prodam, Anton
Jauhar, Podreča št. 8,
Smlednik.

Rmečkoga fanta

16 letnega, pridnega,
poštenega in sposobne-
ga kmetijskih del spre-
me m. Zaloška cesta 59,
Moste-Ljubljana.

Za birmo priporoča
F. I. GORIČAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 29

veliko izbiri blaga za botre in birmance, tako
n. pr.: sukno za fantovske obleke od Din 30.—
do 75.—, za deklice svilo od Din 12.—, krep-
dešine od Din 22.—, kremvolneno od Din 32.—
naprej. Za moške obleke fine kamgarne od
Din 80.— do 160.—. Za damske obleke naj-
novejše svileni in volneno blago. Dalje velika
izbira ročnih torbic, nogavic, rokavic, svilenih
rut in šerp, fantovskih in moških srajc, krav-
at, dežnikov itd. Pri nakupu nad Din 100.— do-
bite primeren nameček, pri nakupu moške
obleke svileni kravato zastoj, ako se skli-
cujete na inserat v Domoljuba.

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 14

Poverjenstvo: Ljubljana, Tyrševa cesta št. 34

naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesec
marcu 1936:

Rozman Franc, posestnik, Gregovce, p. Buzeljska,
Jesenek Franc, posestnik, Ljubelno, p. Vojak,
Topolavšek Vincenc, prevzičkar, Smilaj, p. Slad-
gora, Šmarje.

Veitnik Jula, prevzič., Sp. Radvanje, p. Maribor,

Ziringer Rudolff, ključavničar, Maribor,

Močnik Viljem, ravnatelj OUZD v pok. Maribor,

Keplnik Marija, zasebnica, Ptui,

Setinec Ana, posestnica, Sv. Lenart pri Brežicah,

Jug Uršula, zasebnica, Slov. Bistrica,

Marn Franc, železničar v pokolu, Sevnica,

Rešl Katarina, prevzičkarica, Nova vas p. Ptui,

Dobnikar Janez, usnjarski pomočnik, Ljubljana,

Fajš Anton, prevzič., Sp. Nova vas pri Slov. Bistrici,

Vogl Roza, gostilničarka, Maribor,

Virant Katarina, vdova rudarja, Loke, p. Trbovlje,

Wegemer Ludvik, stroji. drž. žel. v pok. Maribor,

Kohs Franc, natak. Studenec pri Mariboru,

Hobot Ana, posestnica, Pijavec,

Strekelj Frančiška, delavka, Trzinč,

Tavčar Janak, industrijalec, Maribor,

Strenčan Ana, gostilničarka, Mozirje,

Rotard Filip, kolarski mojster, Sp. Polskava,

Simonec Ana, zasebnica, Ljubno,

Zupanc Ana, prevzič., Borov vrh, p. Zagorje ob Savi,

Kragelj Marija, zasebnica, Renče,

Zaverinik Antonija, žena davč. urad., Maribor,

Šubic Helena, zasebnica, Vrje, p. Smlednik,

Pirnat Frančiška, zasebnica, Prekopa, p. Vranja,

Lupše Uršula, prevzičkarica, Pečovnik,

Jošt Marija, zasebnica, Celje,

Weber Miha, posest., Sv. Peter 53 pod Sv. gorjo,

Majcen Jofeta, prevzičkarica, Stara nova vas,

Belak Ivan, viničar, Klokočevnik,

Furjan Jožef, delavec, Velika Mafinija,

Spurej Jurij, želar, Slivnica 25,

Fric Marija, prevzičkarica, Pivola,

Jeras Marija, vdova železničarja, Ljubljana,

Kermantz Janez, delavec, Brezernica, p. Maribor,

Gregorec Marija, prevzič., Desenc, p. Sv. Urban,

Gasparič Viktor, uradnik drž. žel. v pok. Maribor,

Trunkl Pavel, upokojenec, Ptui,

Agreš Ivan, prevzičar, Dekmarca,

Dežnik Jožef, posestnik, Podstrmec,

Jug Zofia, vdova uradnika, Savski most,

Stišny Ljudevit, drž. žel. nadz. v p., Slovenjgradec,

Pešl Ana, viničarka, Jarenina,

Ivanuš Eliza, zasebnica, Maribor,

Čaki Jožefa, zasebnica, Gaberje pri Celju,

Mernik Martin, prevzič., Juršinci, Sv. Lovrenc, št. 4,

Jakomini Alojz, ključ., Janeževci, p. Urban, Ptui,

Vivat Marija, žena mizarja, Maribor,

Purgaj Alojzija, prevzičkarica, Gor. Hlapje, Sv. Je-
kob v Slovenskih gorah,

Jakolč Marija, posestnica, Sele, p. Dobova,

Škerlj Frančiška, učiteljica v pokolu, Maribor,

Fric Teresija, prevzičkarica, Pivola, p. Hoče,

Hriberšek Jurij, strojni mojster, Maribor,

Uničič Frančiška, žena delavca, Ljubljana,

Fideršek Ana, prevzič., št. Janž na Dravskem polju,

Slomnik Gaspar, delavec, Kot, p. Prevalje.

Po vseh umrlih se je izplačala pripadajoča potreb-
nina v skupnem znesku 426.093 din. — Kdor je član
»Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezob-
vezno in brezplačno pristopno izjavo.

BLAGAJNIŠKO NACELSTVO.

Ako natresete na kocko sladkorja malo cigare-
nega pepela in ga drgnete, se bo sladkor vrgel.

Neki kmet v ameriški državi New Jersey je ne-
davno prodal svojemu sosedu svojo ženo za 700 do-
larjev, in to na mesečna odplačila.

Moštova esenca

„Mostin“. Z našo umetno esenco si lahko
vsakdo z malimi stroški pripravi izborno oblačilo
in zdravo domačo pijačo. Cena eni steklenici za
150 litrov 20 Din. po pošti 35 Din, 2 steklenici za
po pošti 55 Din. — Prodaja samo
drogerija KANC, Ljubljana
Židovska ulica in v Nebotičniku.

»Domoljube« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 25-48.
Prostor ene drobne vrstice v inzeratnem delu stane 10 Din. — Naročniki, inzerate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92.
Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Ček.